

คำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศ

เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๙

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คำนำ

สำหรับเอกสารคำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศ ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๙ กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศได้ศึกษาค้นคว้าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศภายใต้หัวข้อหลัก คือ การคุ้มครองทางตุลาการ (Judicial Protection) ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) หรือกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) จะพบว่า สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางตุลาการมิได้ถูกบัญญัติเอาไว้โดยชัดแจ้ง หากแต่เป็นสิทธิที่ถูกประกอบสร้างจากสิทธิขั้นพื้นฐานหลายประการที่ได้รับการรับรองในทางสากล อันได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ (the right to an effective remedy) โดยองค์คณะผู้พิพากษา/ตุลาการภายในประเทศ หลักความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมายและการได้รับความคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ (equality before the law and equal protection without discrimination) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมจากองค์คณะผู้พิพากษา/ตุลาการที่เป็นอิสระและเที่ยงธรรม (a fair and public hearing by an independent, impartial tribunal) สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (the presumption of innocence until proven guilty) เป็นต้น

ในส่วน of คำวินิจฉัยที่น่าสนใจที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทางตุลาการที่เลือกมานำเสนอในเอกสารฉบับนี้ ได้แก่ กรณีระบบการชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายทางจิตใจอันมีอาจคำนวณเป็นเงินได้ละเมิดสิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางตุลาการของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคีร์กีซ กรณีการยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญต่อศาลสูงสุดภายหลังจากกระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติของศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย กรณีวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐธรรมนูญของการธนาคารและรัฐบัญญัติการฟื้นฟูและยุบเลิกสถาบันการเงินของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนีย และกรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของคำสั่งระงับการปฏิบัติหน้าที่โดยองค์คณะผู้พิพากษาด้านการกีฬาของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอิตาลี นอกจากนี้ ยังได้คัดสรรคำวินิจฉัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมถึงคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่น่าสนใจที่ปรากฏในแต่ละคำวินิจฉัยมานำเสนอเพื่อประโยชน์ให้แก่ผู้อ่านในการศึกษาเพิ่มเติมด้วย .

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารคำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศฉบับนี้ จะเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้ทุกท่านได้ทราบถึงบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศต่าง ๆ รวมถึงเป็นจุดเริ่มต้นให้แก่ผู้สนใจในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการและการปฏิบัติงานต่อไป

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

กรกฎาคม ๒๕๖๙

๙๖ การคุ้มครองทางตุลาการ (Judicial Protection)	
๑. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคีร์กีซ คำวินิจฉัยที่ 1-P ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) กรณีระบบการชดเชยค่าสินไหมทดแทน สำหรับความเสียหายทางจิตใจอันมีอาจคำนวณเป็นเงินได้ละเมิดสิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางตุลาการ	๑
๒. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย คำพิพากษา ที่ 3-4-1-18-10 ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๐๑๑ (ค.ศ. ๒๕๕๔) กรณีการยื่นคำร้องทุกข์ทาง รัฐธรรมนูญต่อศาลสูงสุดภายหลังจากกระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติ	๖
๓. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนีย คำวินิจฉัยที่ U-I-295/13 ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ (ค.ศ. ๒๐๑๖) กรณีวินิจฉัยความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของรัฐบัญญัติการธนาคารและรัฐบัญญัติการฟื้นฟูและยุบเลิกสถาบันการเงิน	๑๒
๔. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอิตาลี คำวินิจฉัยที่ ๑๖๐/๒๐๑๙ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ (ค.ศ. ๒๐๑๙) กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของคำสั่งระงับการปฏิบัติหน้าที่โดยองค์คณะผู้พิพากษาด้านการกีฬา	๑๙
๙๗ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	
๑. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้หวัน คำวินิจฉัยที่ 563 ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) กรณีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การสอบ วัดคุณสมบัติสำหรับผู้เข้ารับการศึกษาก่อนการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่	๒๕
๒. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา คำพิพากษา ที่ 07-290 คดี District of Columbia v. Heller ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘) กรณีการจำกัดสิทธิในการครอบครองอาวุธปืน (Right to bear arms) ในเคหสถาน	๓๐
๓. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา คำพิพากษาที่ 07-1356 ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙) กรณีพยานหลักฐานในคดีอาญาซึ่งได้มาโดย มิชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญสามารถรับฟังได้หรือไม่	๓๓
๔. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งญี่ปุ่น คำพิพากษาที่ (Gyo-Tsu) 222/2019 ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (ค.ศ. ๒๐๒๑) กรณีการวินิจฉัย ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการยกเว้นการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้ที่ดินสาธารณะของสิ่งปลูก สร้างทางศาสนา	๓๙
๙๘ คำศัพท์ที่น่าสนใจที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศ	๔๕

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคีร์กีซ

คำวินิจฉัยที่ 1-P ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓)

กรณีระบบการชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายทางจิตใจอันมีอาจคำนวณเป็นเงินได้

ละเมิดสิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางตุลาการ^๑

นางสาวกชกร น้อยเพ็ง

นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญวางหลักว่า หลักแห่งความเสมอภาค (the principle of equality) กำหนดให้ ระบบการชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายทางจิตใจอันมีอาจคำนวณเป็นเงินได้ (compensation for moral harm) จำต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เป็นวัตถุวิสัยและมีเหตุผลอันสมควร ขณะเดียวกัน ระบบการชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่กำหนดช่วงของมูลค่าเงินสินไหมทดแทนเอาไว้อย่างกว้างโดยปราศจากหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน อาจส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นไปตามความอำเภอใจและไม่ได้สัดส่วน และถือเป็นการละเมิดการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมายและได้สัดส่วนกับความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันแห่งความยุติธรรมและความสอดคล้องกันในการบังคับใช้ข้อจำกัดดังกล่าว

๒. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐคีร์กีซ พ.ศ. ๒๕๖๔^๒

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/documents/precis/34F708F4-F9FA-46A0-26F9-08DC225DC81B>

^๒ Kyrgyzstan's Constitution of 2021

Article 23

2. Human and civil rights and freedoms may be restricted by the Constitution and laws with the aim of protecting national security, public order, public health and morals, and the rights and freedoms of others. Such restrictions may also be imposed taking into account the specifics of the military or other state services. The restrictions imposed must be proportionate to the stated goals.

Etc.

4. The law may not impose restrictions on human rights and freedoms for other purposes and to a greater extent than those provided for in the Constitution.

Article 61

1. Everyone shall be guaranteed judicial protection of their rights and freedoms provided for by the Constitution, laws, international treaties to which the Kyrgyz Republic is a party, and generally recognized principles and norms of international law.

Article 62

2. The rights and freedoms set forth in the Constitution are not exhaustive and shall not be construed to deny or diminish other universally recognized human and civil rights and freedoms.

(ที่มา: https://www.constituteproject.org/constitution/Kyrgyz_Republic_2021.pdf)

มาตรา ๒๓

(๒) สิทธิและเสรีภาพของพลเมืองอาจถูกจำกัดได้โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความมั่นคงแห่งชาติ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน สุขอนามัยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ข้อจำกัดดังกล่าวอาจนำมาใช้บังคับโดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะทางทหารหรือบริการอื่นของรัฐ ข้อจำกัดที่นำมาใช้บังคับนั้นจะต้องมีความได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

ฯลฯ

(๔) กฎหมายใด ๆ มีอาจตราขึ้นเพื่อกำหนดข้อจำกัดต่อสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองเพื่อวัตถุประสงค์อื่นหรือเกินไปกว่าขอบเขตที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๖๑

(๑) บุคคลทุกคนย่อมได้รับการคุ้มครองทางตุลาการในสิทธิและเสรีภาพของตนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่สาธารณรัฐคีร์กีซเป็นภาคี ตลอดจนหลักการและบรรทัดฐานทั่วไปที่เป็นที่ยอมรับของกฎหมายระหว่างประเทศ

มาตรา ๖๒

(๒) สิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มีได้จำกัดอยู่เพียงที่บัญญัติไว้เท่านั้น และบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องไม่ถูกตีความไปในการปฏิเสธรื้อถอนสิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ ของพลเมืองอันเป็นที่ยอมรับเป็นการทั่วไปในระดับสากล

๒.๒ ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ ๖๘ พ.ศ. ๒๕๔๐^๓

มาตรา ๗๑ การชดเชยค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากการเจ็บป่วยร้ายแรง

(๑) บุคคลใดที่ภายหลังศาลมีคำพิพากษาแล้ว เกิดอาการเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตอันทำให้ผู้นั้นไม่สามารถรับรู้หรือควบคุมการกระทำของตนเองได้ ตลอดจนบุคคลที่เจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรงอื่นอันเป็นอุปสรรคต่อการรับโทษ ย่อมได้รับยกเว้นจากการรับโทษ ทั้งนี้ โดยอาศัยความเห็นของคณะกรรมการแพทย์

(๒) ศาลอาจใช้มาตรการบังคับทางแพทย์แก่บุคคลตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง

^๓ Criminal Code of the Kyrgyz Republic No. 68 of 01/10/1997

Article 71 Indemnity due to Serious Illness

(1) A person that after the verdict pronouncement was taken ill with a mental disease preventing such person from realizing or managing one's actions, as well as a person taken ill with another serious disease preventing from serving the sentence shall be indemnified based on opinion of medical board.

(2) Court may apply medical coercive measures to persons mentioned in part 1 of this Article.

(ที่มา: <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Kyrgyzstan-Criminal-Code.pdf>)

๓. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๖ (ค.ศ. ๒๐๒๓) ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมาตรา ๗๑ (๒) แห่งประมวลกฎหมายอาญา (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “ป.อ.”) ว่าขัดต่อมาตรา ๒๓ (๒) และ (๔) มาตรา ๖๑ (๑) และมาตรา ๖๒ (๒) ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยผู้ร้องโต้แย้งว่า ระบบการกำหนดค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายทางจิตใจอันมีอาจคำนวณเป็นเงินได้อันเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน มิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เป็นวัตถุวิสัยและขาดซึ่งเหตุผลรองรับอันสมควร กล่าวคือ การที่ศาลกำหนดมูลค่าเงินสินไหมทดแทนไว้ตั้งแต่ระดับที่ ๕๐ ถึง ๑,๐๐๐ เท่า ของดัชนีคำนวณ โดยขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการกระทำที่ไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญและวัตถุประสงค์ที่มุ่งหมายจะบรรลุของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง ดังนั้น ผู้ร้องจึงเห็นว่าการจำกัดสิทธิบางประการ มิได้คำนึงถึงพฤติการณ์เฉพาะรายของแต่ละคดีและไม่มีการกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมเพื่อเยียวยาความเสียหายทางจิตใจและทางกายจากการกระทำความผิดทางอาญา

นอกจากนี้ ผู้ร้องได้อ้างถึงบรรทัดฐานระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงข้อบทที่ ๘ แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (the Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งกำหนดให้ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการเยียวยาอย่างมีประสิทธิภาพ (effective redress) สำหรับการละเมิดสิทธิของตน ทั้งนี้ ผู้ร้องยืนยันว่าการกำหนดมูลค่าสูงสุดของค่าสินไหมทดแทนไว้ที่จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ซอม (soms) ไม่อาจเยียวยาให้ครอบคลุมถึงความเสียหายที่ร้ายแรงต่อจิตใจได้ ขณะเดียวกัน ศาลก็สามารถกำหนดค่าสินไหมทดแทนบนพื้นฐานของพฤติการณ์เฉพาะรายโดยไม่ได้กำหนดขอบเขตที่ชัดเจนแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ ผู้ร้องจึงเห็นว่า ระบบการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายทางจิตใจอันมีอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ใช้บังคับอยู่นั้น จึงไม่ได้สัดส่วนและละเมิดสิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางตุลาการตามที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๗๑ (๒) แห่งประมวลกฎหมายอาญาขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการจำกัดค่าสินไหมทดแทนเพื่อเยียวยาความเสียหายทางจิตใจถือเป็นการจำกัดสิทธิของพลเมืองในการได้รับค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรม

KGZ-2024-3-002

a) Kyrgyzstan b) Constitutional Court c) Plenary d) 25/01/2023 e) 1-P f) Review of the constitutionality of Article 17.2 of the Criminal Code g) Official website and Bulletin of the Constitutional Chamber 2023 h) Codices (Russian)

Headnotes

The principle of equality requires that the system of compensation for moral harm be objective and reasonably justified. A compensation system that establishes a broad range of monetary awards without clear criteria may result in arbitrary and disproportionate outcomes, thus violating constitutional protections. Restrictions on rights and freedoms must serve a legitimate purpose and be proportionate to the harm caused, ensuring fairness and consistency in their application.

Summary

I. On 25 January, the Constitutional Court assessed the conformity of Article 71.2 of the Criminal Code (hereinafter, the “CC,”) with Articles 23.2.4, 61.1 and 62.2 of the Constitution. The applicant argued that the existing system for determining compensation for moral harm caused by an offence is not objective and lacks reasonable justification. The amount of monetary compensation awarded by the court in the amount from 50 to 1000 times the calculated index, depending on the severity of the harm caused, is inconsistent with the constitutional principle of equality and the purposes for the achievement of which restrictions on the rights and freedoms of citizens are permitted. This particular restriction, in the applicant’s view, fails to take account of the individual characteristics of each case and did not allow for fair compensation for the moral and physical suffering caused by the offence.

The applicant also referred to international norms, including Article 8 of the Universal Declaration of Human Rights, under which everyone has the right to effective redress for violations of their rights. The applicant insisted that the maximum threshold of 100,000 soms could not cover the most severe cases of moral damage and that courts should be able to determine compensation on the basis of the specific circumstances of each case, without a rigid

framework. According to the applicant, the existing system of compensation for moral damage is disproportionate and violates the right to judicial protection guaranteed by the Constitution.

II. The Constitutional Court concluded that Article 71.2 of the CC was indeed unconstitutional. The Constitutional Court noted that the limits of compensation for moral harm restricted the right of citizens to fair compensation.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/1CD497D5-1C48-4EBF-C4E3-08DD1AD8B47D>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย
คำพิพากษา ที่ 3-4-1-18-10 ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๐๑๑ (ค.ศ. ๒๕๕๔)
กรณีการยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญต่อศาลสูงสุด
ภายหลังจากระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติ*

นายภาวัต ธารนกร
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลสูงสุดแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนียได้วางหลักในคดีนี้เอาไว้ว่า ศาลสูงสุดไม่มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ (individual complaints) โดยในบางกรณียกเว้น ศาลสูงสุดจะมีอำนาจในการพิจารณาคำร้องของปัจเจกบุคคลก็ต่อเมื่อผู้ร้องไม่อาจเข้าถึงหรือยังไม่เคยเข้าถึงช่องทางในการคุ้มครองทางตุลาการ (Judicial protection) ในกรณีที่เกิดการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของตน

อนึ่ง การระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติ (Friendly settlement) ระหว่างบุคคลผู้ยื่นคำร้องต่อศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (European Court of Human Rights) กับรัฐ (the state) ถือเป็นข้อยุติเด็ดขาดของข้อพิพาท ซึ่งหากบุคคลยอมรับผลการระงับข้อพิพาทดังกล่าวแล้ว ก็ย่อมยอมรับว่าการถูกละเมิดสิทธิของตนได้รับการชดเชย (compensated) จากการบังคับตามการระงับข้อพิพาทดังกล่าว รวมถึงข้อพิพาทนั้นก็ย่อมไม่อาจนำมาพิจารณาทบทวนได้อีก

๒. สรุปข้อเท็จจริง

โจทก์ได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้มีการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญาของตน โดยหนึ่งในข้อกล่าวอ้างของโจทก์มีว่า มาตรา ๓๓๖ วรรคเจ็ด ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Code of Criminal Procedure) ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดเหตุในการที่คดีของตนจะได้รับการพิจารณาทบทวนอีกครั้งในเอสโตเนีย ในกรณีที่โจทก์กับรัฐบาลเอสโตเนียได้บรรลุการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติในชั้นศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปแล้ว ตามเจตนารมณ์ของข้อบท ๓๙ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (European Convention on Human Rights) นอกจากนี้ โจทก์ยังขอให้ศาลสูงสุดพิจารณาอีกว่า ระบบกฎหมายของเอสโตเนียขัดแย้งกับเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕ ประโยคแรก เนื่องจากมิได้กำหนดกลไกการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ (effective remedy) เพื่อยืนยันความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในกรณีที่บุคคลผู้นั้นมิได้โต้แย้งในกรณีของตน

---

* สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่ : <https://codices.coe.int/codices/results/precis/0A481038-CD6D-4C9B-3224-08DC225DC81B>

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง^๒

๓.๑ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป

ข้อบท ๓๙ การระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติ

๑. ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา ศาลอาจอำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายให้เกิดการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติในประเด็นดังกล่าว บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชนตามที่ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญาและพิธีสารของอนุสัญญานี้

๒. กระบวนการพิจารณาที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำเป็นความลับ

๓. หากการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติเป็นผลสำเร็จ ให้ศาลจำหน่ายคดีออกจากสารบบความโดยทำเป็นคำพิพากษา ซึ่งจะมีเนื้อหาจำกัดเพียงการสรุปข้อเท็จจริงโดยสังเขปและข้อยุติที่ตกลงกันได้

๔. ให้ส่งคำพิพากษาดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติตามที่กำหนดไว้ในคำพิพากษานั้น

๓.๒ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเอสโตเนีย

มาตรา ๑๔ การประกันสิทธิและเสรีภาพเป็นหน้าที่ขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^๒ European Convention on Human Rights

ARTICLE 39 Friendly settlements

1. At any stage of the proceedings, the Court may place itself at the disposal of the parties concerned with a view to securing a friendly settlement of the matter on the basis of respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto.

2. Proceedings conducted under paragraph 1 shall be confidential.

3. If a friendly settlement is effected, the Court shall strike the case out of its list by means of a decision which shall be confined to a brief statement of the facts and of the solution reached.

4. This decision shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise the execution of the terms of the friendly settlement as set out in the decision.

(source: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG)

Constitution of the Republic of Estonia.

§ 14. The guarantee of rights and freedoms is the duty of the legislature, executive and judiciary, and of the municipalities.

§ 15. Everyone whose rights and freedoms are violated has the right of recourse to the courts. Everyone has the right, while his or her case is before a court, to request for any relevant law, other legal act or action to be declared unconstitutional.

(source: <https://www.riigiteataja.ee/en/akt/521052015001?leiaKehtiv>)

Code of Criminal Procedure

§ 366. Grounds for review

(7) the granting of an individual application filed with the European Court of Human Rights regarding the judgment or order rendered in the case under review due to a violation of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms or a Protocol to that Convention, provided the violation may have influenced the process of disposing of the case and it is not possible to eliminate it or compensate for the harm caused by it otherwise than by review;

(source: <https://www.riigiteataja.ee/en/akt/530102013093?leiaKehtiv>)

มาตรา ๑๕ บุคคลทุกคนที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพย่อมมีสิทธิในการนำคดีขึ้นสู่ศาล ในระหว่างที่คดีของตนอยู่ในการพิจารณาของศาล บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะร้องขอให้มีการวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎหมาย หรือการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๓.๓ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๓๖๖ เหตุแห่งการพิจารณาคดีใหม่

(๗) ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปได้มีคำพิพากษารับรองคำร้องทุกข์ของบุคคลที่ยื่นต่อศาลฯ ซึ่งเกี่ยวข้องกับคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ได้มีขึ้นในคดีที่ขอให้มีการพิจารณาใหม่ อันเนื่องมาจากการละเมิดอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิขั้นพื้นฐานแห่งยุโรป หรือพิธีสารแนบท้ายอนุสัญญาดังกล่าว ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าการละเมิดเช่นนี้อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาคดีให้ถึงที่สุด และจะไม่สามารถจัดผลกระทบหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการละเมิดดังกล่าวได้ด้วยวิธีการอื่นใดนอกจากการพิจารณาคดีใหม่

๔. คำพิพากษาของศาลสูงสุด

ศาลสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐบัญญัติวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ (Constitutional Review Court Procedure Act) มิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน (*expressis verbis*) ถึงความเป็นไปได้ในการที่บุคคลจะสามารถยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญต่อศาลสูงสุด โดยในกรณีที่เป็นกรณียกเว้นนั้น การยื่นคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญของบุคคลจะกระทำได้อีกต่อเมื่อบุคคลไม่อาจอาศัยช่องทางอื่นในการเข้าถึงความคุ้มครองทางตุลาการ ซึ่งได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕ กล่าวคือ เป็นกรณีที่รัฐล้มเหลวที่จะดำเนินการตามพันธกิจของตนในการจัดให้มีกระบวนการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยกระบวนการดังกล่าวจะต้องเป็นธรรมและเป็นหลักประกันให้แก่การคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และเมื่อสิทธิในการได้รับความคุ้มครองทางตุลาการของบุคคลได้รับการรับรองแล้ว คำร้องทุกข์ของบุคคลดังกล่าวก็ย่อมไม่อาจรับไว้พิจารณาได้

นอกจากนี้ ศาลสูงสุดได้อธิบายต่อไปว่า การที่คำร้องทุกข์ที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้นั้น มิพักต้องคำนึงว่า โจทก์จะได้รับโอกาสจากความคุ้มครองทางตุลาการในขณะที่ยื่นคำร้องทุกข์หรือไม่ หรือโจทก์ได้ละสิทธิดังกล่าวหรือไม่ กล่าวคือ สูญเสียโอกาสจากการที่ไม่ได้ยื่นคำร้องภายในเวลาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ศาลสูงสุดเน้นย้ำว่า บุคคลสามารถยื่นคำร้องเพื่อขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแบบรูปธรรม (Concrete review) ต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎเกณฑ์อื่น หรือกระบวนการได้ ในกรณีที่การพิจารณาของศาลนั้นจะต้องมีการนำกฎหมาย กฎเกณฑ์ หรือกระบวนการที่ถูกโต้แย้งดังกล่าวมาใช้บังคับแก่คดี นอกจากนี้ หากบุคคลมีความเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของตนโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ก็อาจร้องขอต่อศาลมิให้ปรับใช้กฎเกณฑ์ที่ถูกโต้แย้งว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญโดยการพิจารณาวินิจฉัยแบบรูปธรรมได้ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแล้ว ศาล ไม่ว่าจะโดยคำร้องขอของบุคคลหรือศาลเห็นเอง จะต้องพิพากษาว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎเกณฑ์อื่น หรือกระบวนการ ที่ถูกนำมาใช้บังคับจนมีผลเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ สิทธิและหน้าที่ในการพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายพิพาทที่นำมาใช้บังคับในคดีใดคดีหนึ่งเป็นการเฉพาะย่อมครอบคลุมถึงศาลในทุกชั้นศาล

ขณะที่ในกรณีนี้ ศาลสูงสุดเห็นว่า โจทก์มีโอกาสร้องขอรับการคุ้มครองทางตุลาการเพื่อโต้แย้งการถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน และด้วยเหตุผลดังกล่าว ศาลสูงสุดจึงพิพากษาว่า ศาลสูงสุดไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาคำร้องและมีคำสั่งยกคำร้องทุกข้อทางรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม ศาลสูงสุดยังได้พิจารณาประเด็นตามมาตรา ๓๖๖ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า ทั้งรัฐธรรมนูญหรืออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป ต่างก็ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้คำตัดสินของศาลที่มีผลใช้บังคับแล้วสามารถถูกตรวจสอบได้จากการที่คู่กรณีได้มีการระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงร่วมกันอย่างฉันทามติแล้ว เนื่องจากแนวคิดของการระงับข้อพิพาทดังกล่าวย่อมหมายถึงการที่เมื่อข้อโต้แย้งเป็นอันยุติแล้ว โจทก์ย่อมไม่อาจนำความมาฟ้องร้องเพื่อโต้แย้งรัฐในกรณีดังกล่าวได้อีก

EST-2011-3-002

a) Estonia b) Supreme Court c) Constitutional Review Chamber d) 22/02/2011 e) 3-4-1-18-10 f) g) h) www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=RK/3-4-1-18-10. Codices (English, Estonian)

Headnotes

The Court does not have competence to adjudicate individual complaints. In exceptional cases, the Court is competent to hear an individual request only if the complainant does not have, and has not had, any effective possibilities to request judicial protection against violation of their fundamental rights.

The objective of the friendly settlement reached between the person who filed the application with the European Court of Human Rights and the state, is a final resolution of the case. If the person agrees to the settlement, he or she agrees that the violation is compensated for by the execution of the settlement and that his or her case will not be reviewed again.

Summary

I. The applicant filed an individual request for a constitutional review concerning issues of penal law and criminal procedure related to his criminal prosecution. One of his arguments was that Article 366.7 of the Code of Criminal Procedure is contrary to Articles 14 and 15 of the Constitution in that it does not provide grounds for his case to be reviewed again in Estonia if the appellant and the Government of Estonia have reached a friendly settlement for the purposes of Article 39 ECHR at the European Court of Human Rights. In addition, the complainant asked the Court to establish that the Estonian legal system does not conform to the purposes of the first sentence of Article 15 of the Constitution as it does not provide an efficient remedy for the verification of the constitutionality of a legal provision if the person lacks "his or her case".

II. According to the Court decision, the Constitutional Review Court Procedure Act does not *expressis verbis* establish the possibility to file individual complaints with the Court. In exceptional cases, it is possible to file an individual complaint to the Court only when the person has no other effective recourse to judicial protection, guaranteed by Article 15 of the Constitution, i.e. the state has failed to fulfil the obligation to establish an appropriate procedure for the protection of fundamental rights, a procedure that is fair and guarantees effective protection of a person's rights. When a person's right to judicial protection is guaranteed, his or her individual complaint is inadmissible. The Court added that the complaint is inadmissible irrespective of whether the person has availed himself or herself of the possibility of judicial protection by the time of filing the individual complaint or not, or whether he or she has forfeited this possibility, i.e. has failed to avail himself or herself of the possibility in due time.

The Court stated that a person can apply for the initiation of concrete review of the constitutionality of any law, other legislation or procedure within the judicial proceeding in the course of which the contested law, legislation or procedure is applicable. If a person is of the opinion that a legal provision unconstitutionally restricts his or her rights, the person can request the court not to apply the norm contended to be unconstitutional in the hearing of the concrete case. Pursuant to the Constitution, the court must, either at the request of a person or on its own initiative, declare any relevant law, other legislation or procedure, the application of which would result in the violation of the person's fundamental rights, unconstitutional to the relevant extent. The right and obligation to assess the constitutionality of impugned legal provisions applied in a specific court case extends to the courts of every instance.

In conclusion, the Court was of the opinion that the appellant was provided sufficient opportunity to request for judicial protection against violation of his fundamental rights. For the said reasons, the Court found that it did not have competence to adjudicate such requests and dismissed the appellant's individual complaint.

In addition, the Court deemed it necessary to note in connection with the appellant's request concerning Article 366 of the Code of Criminal Procedure, that neither the Constitution nor the European Convention on Human Rights include a fundamental right requiring that a judgment which has entered into force could be reviewed based on a friendly settlement reached in compliance with the Constitution. The idea of the friendly settlement is that after the final resolution of the case, the appellant would not have any further claims against the state in respect of the case.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/0A481038-CD6D-4C9B-3224-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนีย

คำวินิจฉัยที่ U-I-295/13 ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ (ค.ศ. ๒๐๑๖)

กรณีวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐบัญญัติการธนาคาร

และรัฐบัญญัติการฟื้นฟูและยุบเลิกสถาบันการเงิน*

นางสาวสุปิยา อุทร์ธรรม

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนียได้วางหลักในคดีนี้เอาไว้ว่า ในกรณีที่มีการบังคับใช้มาตรการพิเศษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูสถานะทางการเงินของธนาคาร บังคับบุคคลผู้ได้รับผลกระทบจะต้องได้รับหลักประกันการได้รับการคุ้มครองโดยองค์กรตุลาการที่มีประสิทธิภาพ (effective judicial protection) นอกจากนี้ กฎเกณฑ์เชิงกระบวนการที่นำมาใช้บังคับจะต้องคำนึงถึงฐานะที่เสียเปรียบของปัจเจกบุคคลผู้ได้รับผลกระทบเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานซึ่งออกมาตรการพิเศษดังกล่าว รวมถึงจะต้องสร้างสมดุลที่เป็นธรรมระหว่างจุดยืนของแต่ละฝ่าย

๒. สรุปข้อเท็จจริง

กรณีนี้เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐบัญญัติการธนาคาร (Banking Act) และรัฐบัญญัติการฟื้นฟูและยุบเลิกสถาบันการเงิน (Resolution and Compulsory Dissolution of Banks Act) โดยโจทก์และผู้ร้องได้โต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมาตรการพิเศษซึ่งธนาคารกลางแห่งสโลวีเนีย (Bank of Slovenia) อาจนำมาบังคับใช้กับธนาคารพาณิชย์เพื่อชดเชยการขาดทุนของธนาคาร ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวหมายรวมถึงการตัดหนี้สูญภาคบังคับ (compulsory write-off) สำหรับหนี้ที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหาย (eligible liabilities) ของธนาคาร และการแปลงหนี้สินเหล่านั้นเป็นหุ้นของธนาคาร (Compulsory conversion) โดยบังคับ

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสโลวีเนีย^๒

* สามารถสืบค้นรายละเอียดคำวินิจฉัยได้ที่ : <https://codices.coe.int/codices/results/precis/1E2B6B0A-41BE-4224-3853-08DC225DC81B>

^๒ THE CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

Article 2 Slovenia is a state governed by the rule of law and is a social state.

Article 3a.3 Legal acts and decisions adopted within international organisations to which Slovenia has transferred the exercise of part of its sovereign rights shall be applied in Slovenia in accordance with the legal regulation of these organisations.

Article 15.2 The direct exercise of human rights and fundamental freedoms shall be guaranteed by this Constitution.

Article 23 Due Process of the Law

Each person shall be entitled to have all issues relating to his rights and obligations and to have any criminal charges laid against him decided without undue delay by an independent, impartial court constituted according to statute.

Article 33 The Right to Own and Inherit Property

มาตรา ๒

สาธารณรัฐสโลวีเนียเป็นรัฐปกครองภายใต้กฎหมายในระบอบสังคมนิยม

มาตรา ๓ ทวิ วรรคสาม

การดำเนินการทางกฎหมายและคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ได้รับความเห็นชอบภายในองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งสาธารณรัฐสโลวีเนียได้โอนอำนาจอธิปไตยบางส่วนไปให้นั้น ให้มีผลใช้บังคับในสาธารณรัฐสโลวีเนียโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศเหล่านั้น

มาตรา ๑๕ วรรคสอง

สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้โดยตรง

มาตรา ๒๓ หลักศุภนิติกระบวนการ

ในการพิพากษาคดีความที่เกี่ยวเนื่องกับสิทธิและหน้าที่ของตน และการตั้งข้อหาทางอาญาต่อตน บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างไม่ชักช้าโดยองค์กรศาลที่เป็นอิสระและเป็นธรรม ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓๓ สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

สิทธิในทรัพย์สินและสิทธิในการสืบมรดกของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๖๗ ทรัพย์สิน

หลักในการได้รับและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อให้เป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

หลักในการสืบทอดมรดกในทรัพย์สิน ตลอดจนเงื่อนไขในการสืบทอดมรดกนั้น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๕๕ ห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง

ห้ามมิให้ตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎระเบียบ หรือมาตรการทางนิติบัญญัติอื่นใด ให้มีผลย้อนหลัง ในกรณีทั่วไป

บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดจะให้ผลย้อนหลังได้ต่อเมื่อได้บัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับนั้น เพื่อให้เป็นไปตามประโยชน์สาธารณะ แต่ต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลที่ได้มาโดยชอบแล้วก่อนหน้านั้น

The right to own and to inherit property shall be guaranteed.

Article 67 Property

The manner in which property is acquired and enjoyed shall be regulated by statute so as to ensure the economic, social and environmental benefit of such property.

The manner in which property may be inherited, as well as the conditions under which it may be inherited, shall be determined by statute.

Article 155 Prohibition against Retrospective Legislation

No statute, regulation or other legislative measures shall, in general, be interpreted as having retrospective effect.

A particular statute shall only be given retrospective effect when so required by the statute concerned, when in the public interest and provided that no accrued rights are infringed thereby.

(ที่มา: [https://codices.coe.int/codices/documents/constitution/B131F167-5130-471B-909B-](https://codices.coe.int/codices/documents/constitution/B131F167-5130-471B-909B-46CBCC79705C?lang=eng#a982ab4de-3c33-4b8d-3d4a-08dc0d39b46c)

46CBCC79705C?lang=eng#a982ab4de-3c33-4b8d-3d4a-08dc0d39b46c)

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในคดีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ยื่นประเด็นปัญหาหลายประการไปยังศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป (Court of Justice of the European Union) เพื่อขอให้วินิจฉัยเกี่ยวกับความสมบูรณ์และการตีความแถลงการณ์ของคณะกรรมการการยุโรปว่าด้วยการบังคับใช้หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือจากรัฐ (State Aid Rules) ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อสนับสนุนมาตรการให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงินภายใต้บริบทของวิกฤตการณ์ทางการเงิน (ซึ่งต่อไปในที่นี้จะเรียกว่า "แถลงการณ์ว่าด้วยการธนาคาร") ตลอดจนข้อคำถามเกี่ยวกับการตีความแนวทางว่าด้วยการปรับโครงสร้างองค์กรและการเพิกถอนสถาบันสินเชื่อ ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓ ทวิ วรรคสาม แห่งรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญยังได้นำคำพิพากษาของศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปในคดีหมายเลข C-526/14 มาประกอบการตีความบทบัญญัติพิพาทและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาบนข้อเท็จจริงที่ว่า หนี้ที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหาย (eligible liabilities) นั้นมีสถานะทางกฎหมายที่ไม่เทียบได้กับหนี้ไม่ด้อยสิทธิ (a bank's senior debt) ของธนาคาร เนื่องจากหนี้ดังกล่าวโดยหลักแล้วประกอบขึ้นเป็นเงินกองทุนของธนาคาร ซึ่งมีไว้เพื่อชดเชยผลขาดทุนใด ๆ ของธนาคาร และเพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้รายอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ฝากเงิน ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาบทบัญญัติพิพาทจากแนวทางตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหลายมาตรา

ในเบื้องต้น ศาลรัฐธรรมนูญตั้งข้อสังเกตว่า รัฐบัญญัติการธนาคารเปิดช่องให้ธนาคารกลางแห่งสโลวีเนียมีอำนาจสั่งตัดหนี้สูญภาคบังคับ หรือแปลงสภาพหนี้ที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายให้กลายเป็นหุ้น (shares) ซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่ก่อนที่กฎหมายฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์ที่ถูกโต้แย้งดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้ถือหนี้ที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายในการที่จะต้องคืนเงินจำนวนใด ๆ ที่ตนได้รับไปแล้วก่อนหน้านี้ ด้วยเหตุนี้ บทบัญญัติพิพาทจึงไม่มีผลย้อนหลัง และย่อมไม่ขัดต่อมาตรา ๑๕๕ แห่งรัฐธรรมนูญ

เช่นเดียวกัน รัฐบัญญัติการธนาคารก็ไม่ได้ขัดหรือแย้งกับหลักความเชื่อมั่นในกฎหมาย (principle of trust in the law) ตามมาตรา ๒ แห่งรัฐธรรมนูญ ขณะที่มาตรการพิเศษพิพาทจะสามารถนำมาบังคับใช้ได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีเพื่อป้องกันธนาคารมิให้เกิดการล้มละลาย และเพื่อหลีกเลี่ยงภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงินในภาพรวม โดยอาศัยเงินช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ในตรรกะทางเศรษฐกิจแล้ว มาตรการดังกล่าวย่อมส่งผลให้เจ้าหนี้บางประเภทของธนาคารเสียประโยชน์จากการฟื้นฟูสถานะของธนาคารด้วยเงินทุนสาธารณะ ขณะเดียวกัน การที่กฎหมายพิพาทได้บัญญัติถึง "หลักการเจ้าหนี้ต้องไม่ได้รับผลร้ายไปกว่าเดิม" (No creditor worse off principle) หรือก็คือ เจ้าหนี้รายบุคคลจะต้องไม่แบกรับความเสียหายที่มากกว่าความเสียหายที่พวกเขาจะได้รับหากไม่มีการตัดหนี้สูญหรือการแปลงสภาพหนี้ ก็ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณา

นอกจากนี้ รัฐบัญญัติการธนาคารไม่ได้ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคล (the right to private property) ตามมาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๖๗ แห่งรัฐธรรมนูญ โดยมาตรการพิเศษพิพาทมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ธนาคารเกิดการล้มละลาย และต้องดำเนินการในลักษณะที่ทำให้ผู้ถือหนี้ที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายได้รับเงินจำนวนขั้นต่ำเท่ากับจำนวนที่พวกเขาจะได้รับในกระบวนการจัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลาย แม้ว่าจะมีการบังคับใช้มาตรการพิเศษดังกล่าว ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเน้นย้ำว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้รัฐต้องชดเชยเงินให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้ลงทุนส่วนบุคคลไปโดยใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐ ในกรณีที่มีการลงทุนนั้นไม่ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ

ในส่วนของการตรวจสอบจากมุมมองเรื่องสิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางศาลนั้น มีประเด็นสำคัญว่า รัฐบัญญัติการธนาคารไม่ได้เปิดช่องให้ผู้ถือหนี้ที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายซึ่งถูกตัดหนี้สูญหรือ

ถูกแปลงสภาพหนี้ สามารถใช้สิทธิโต้แย้งคำตัดสินอันถึงที่สุดของธนาคารกลางแห่งสโลวีเนียในเรื่องการตัดหนี้สูญหรือการแปลงสภาพหนี้ต่อศาลได้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ให้การคุ้มครองทางศาลแก่บุคคลดังกล่าวในรูปแบบของการฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าเสียหาย (action for damages) จากธนาคารกลางแห่งสโลวีเนีย ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่ผู้ได้รับผลกระทบมีเพียงสิทธิในการฟ้องเรียกค่าเสียหาย โดยไม่มีสิทธิหรือช่องทางที่จะร้องขอให้มีการเพิกถอน (Abrogation) คำตัดสินของธนาคารกลางแห่งสโลวีเนียนั้น หาได้ขัดต่อสิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางศาลของพวกเขาแต่อย่างใด เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้บัญญัติบังคับไว้โดยชัดแจ้งว่ารัฐจะต้องจัดให้มีกระบวนการทางกฎหมายในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง โดยการคุ้มครองในรูปแบบของการชดเชยเยียวยาความเสียหายดังกล่าว ย่อมนำมาซึ่งลักษณะของการใช้สิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางศาลตามนัยของมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ฝ่ายนิติบัญญัติไม่ได้คำนึงถึงฐานะของผู้ถือหุ้นนี้สินที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายซึ่งอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบและมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารกลางแห่งสโลวีเนีย และมีได้รักษาสสมดุลที่เป็นธรรมระหว่างคู่ความทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญเน้นย้ำว่า ผู้ถือหุ้นที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลหลักฐานที่ต้องการในการเรียบเรียงคำฟ้องและดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลได้ ยิ่งไปกว่านั้น รัฐบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ก็มิได้มีบทบัญญัติที่จะช่วยชดเชยเยียวยาความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ถือหุ้นที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายกับธนาคารกลางแห่งสโลวีเนีย อีกทั้งกฎหมายดังกล่าวยังไม่ได้เปิดช่องให้มีกระบวนการพิจารณาเพื่อการคุ้มครองสิทธิแบบกลุ่ม (collective judicial protection) อันจะเป็นหลักประกันให้เกิดการวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่มีคุณภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกันสำหรับข้อพิพาทระหว่างผู้ถือหุ้นที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายกับธนาคารกลางแห่งสโลวีเนีย ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า บทบัญญัติพิพาทขัดต่อสิทธิในการได้รับการคุ้มครองทางศาลตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ถูกวินิจฉัยว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหกเดือน พร้อมทั้งได้กำหนดแนวทางและวิธีการบังคับตามคำวินิจฉัย โดยการจัดให้มีบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการขยายอายุความสำหรับการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการตัดหนี้สูญสำหรับหนี้ที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายตามรัฐบัญญัติการธนาคาร

SLO-2017-1-002

a) Slovenia b) Constitutional Court c) d) 19/10/2016 e) U-I-295/13 f) g) *Uradni list RS* (Official Gazette), 71/16 h) *Pravna praksa*, Ljubljana, Slovenia (abstract); Codices (English, Slovene)

Headnotes

In instances of extraordinary measures adopted for the resolution of banks, the affected individuals must be ensured effective judicial protection. The applicable procedural rules must take into account the significantly weaker position of the affected individuals in comparison with the authority that adopted the extraordinary measure at issue and strike a fair balance between their respective positions.

Summary

I. The case concerned the review of the Banking Act and the Resolution and Compulsory Dissolution of Banks Act. The petitioners and the applicants challenged the constitutionality of the extraordinary measures that the Bank of Slovenia could impose upon banks in order to cover banks' losses. Such measures *inter alia* included the compulsory write-off of the eligible liabilities of banks and the compulsory conversion of those liabilities into bank shares.

II. In this case the Constitutional Court submitted to the Court of Justice of the European Union a number of preliminary questions relating to the validity and interpretation of the Communication from the Commission on the application, from 1 August 2013, of state aid rules to support measures in favour of banks in the context of the financial crisis (hereinafter, the "Banking Communication"), as well as a question relating to the interpretation of the Directive on the reorganisation and winding up of credit institutions. On the basis of Article 3a.3 of the Constitution, the Constitutional Court thus took into account the Judgment of the Court of Justice of the European Union in case no. C-526/14 when interpreting the challenged statutory provisions and the provisions of the Constitution.

The Constitutional Court proceeded from the fact that eligible liabilities were not legally equivalent to a bank's senior debt, as they predominantly formed the capital of the bank, which served to cover any losses of the bank and to protect other creditors, i.e. depositors, in particular. It reviewed the challenged acts from the perspective of several provisions of the Constitution.

The Constitutional Court first noted that the Banking Act allowed the Bank of Slovenia to compulsorily write off or convert (into shares) eligible liabilities that had already existed before its entry into force. However, no obligation of the holders of eligible liabilities to

reimburse sums that they had already received could arise on the basis of the challenged regulation. Consequently, the challenged regulation did not have a retroactive effect and hence it did not interfere with Article 155 of the Constitution.

Similarly, the Banking Act was not inconsistent with the principle of trust in the law determined by Article 2 of the Constitution. The challenged extraordinary measure was only admissible where it was possible, by means of state aid, to prevent the bankruptcy of the bank and avoid threats that could affect the financial system as a whole. By its economic logic, it entailed the decision that a certain category of the bank's creditors would not benefit from the bank's resolution with public funds. The fact that the challenged regulation contained the "no creditor worse off" principle, which means that individual creditors must not sustain a greater loss than they would have sustained had there been no write-off or conversion, was of decisive importance for the assessment of the Constitutional Court.

Furthermore, the Banking Act did not interfere with the right to private property as determined by Article 33 in conjunction with Article 67 of the Constitution. The challenged extraordinary measure was intended to prevent the initiation of a bankruptcy procedure against the bank and had to be carried out in a manner such that the holders of eligible liabilities received, despite the extraordinary measure, at least an amount equal to the amount they would have received in a bankruptcy procedure. The Constitutional Court stressed that the Constitution does not require the state to reimburse creditors, by means of state aid, the money they privately invested where the investment transpired to be economically unsuccessful.

With regard to the review from the perspective of the right to judicial protection, it has to be underlined that the Banking Act did not allow the holders of written-off or converted eligible liabilities to challenge the final decision of the Bank of Slovenia on the write-off or conversion before a court. It did, however, provide them with judicial protection in the form of an action for damages against the Bank of Slovenia. The Constitutional Court clarified that the mere fact that the affected persons only had an action for damages at their disposal, but no possibility to effect the abrogation of the decisions of the Bank of Slovenia, was not inconsistent with their right to judicial protection, as the Constitution does not require precisely determined judicial proceedings to be available. The compensatory protection entailed the manner of exercise of the right to judicial protection within the meaning of Article 15.2 of the Constitution.

However, the Constitutional Court held that the legislature failed to take into account the significantly weaker position of the holders of eligible liabilities in comparison to the Bank of Slovenia and to strike a fair balance between their respective positions. The Constitutional Court highlighted that the holders of eligible liabilities could not access data that they needed in order to draft an action and to engage in a dispute. There were further

no procedural rules that would have compensated for the imbalance that existed between an average holder of eligible liabilities and the Bank of Slovenia and the regulation did not provide a possibility of proceedings for collective judicial protection that would have ensured quality and uniform decision-making in disputes between the holders of eligible liabilities and the Bank of Slovenia. The Constitutional Court therefore established that the challenged regulation was inconsistent with the right to effective judicial protection determined by Article 23.1 of the Constitution.

The Constitutional Court required the National Assembly to remedy the established unconstitutionality within six months. It also determined the manner of implementation of its decision by providing a provisional regulation of the statutes of limitation for actions for damages concerning the write-off of eligible liabilities on the basis of the Banking Act.

III. The decision was adopted unanimously. Judge Dr Dunja Jadek Pensa was disqualified from deciding on the case.

(source: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/1E2B6B0A-41BE-4224-3853-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอิตาลี
คำวินิจฉัยที่ ๑๖๐/๒๐๑๙ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๒ (ค.ศ. ๒๐๑๙)
กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของคำสั่งระงับการปฏิบัติหน้าที่
โดยองค์คณะผู้พิพากษาด้านการกีฬา^๑

นายธนพล เสงสาโรชัย
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญวางหลักในกรณีนี้ว่า การชดเชยค่าเสียหายที่เท่ากับความสูญเสียที่เกิดขึ้นจริง แม้จะแตกต่างจากการเพิกถอนคำสั่งซึ่งเป็นมาตรการโดยปกติของศาลปกครอง แต่ในกรณีของบทลงโทษทางวินัยที่ออกโดยองค์กรตุลาการที่มีเขตอำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางกีฬา (the sports justice system) ย่อมจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขทางรัฐธรรมนูญในเรื่องความจำเป็นที่จะต้องมีการคุ้มครองทางตุลาการต่อประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายได้อย่างเพียงพอในทุกกรณี

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องที่ยื่นมาโดยศาลปกครองแห่งเมืองลาซิโอ (Regional Administrative Court of Lazio) ในประเด็นเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ มาตรา ๒.๑.b และ ๒.๒ แห่งรัฐกฤษฎีกา (Decree-Law) เลขที่ ๒๒๐ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) (บทบัญญัติเร่งด่วนว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางกีฬา) ซึ่งได้รับการแปลงสภาพเป็นกฎหมายที่ ๒๘๐ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีระหว่างนายลุยจิ ดิมิทรี (Luigi Dimitri) ผู้จัดการด้านการกีฬากับคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งชาติอิตาลี (Italian National Olympic Committee: CONI) และคณะ โดยนายดิมิทรีได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองฯ เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งระงับการปฏิบัติหน้าที่เป็นระยะเวลา ๓ ปี โดยองค์คณะตุลาการด้านการกีฬาซึ่งมีอำนาจเป็นการเฉพาะในการตัดสินประเด็นทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางด้านการกีฬา ตลอดจนการเรียกร้องค่าเสียหายด้วย ทั้งนี้ ศาลปกครองฯ ได้ยกประเด็นเรื่องความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมาตรา ๒ แห่งรัฐกฤษฎีกา เลขที่ ๒๒๐ ปี ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) โดยอ้างถึงการตีความของศาลรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาที่ตีความบทบัญญัติดังกล่าวในคำวินิจฉัยที่ ๔๙ เมื่อปี ๒๕๕๔ (ค.ศ. ๒๐๑๑) แม้ว่าคำวินิจฉัยดังกล่าวจะยืนยันถึงความเป็นไปได้ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อศาลปกครองฯ แต่มิได้เปิดโอกาสให้มีการขยายขอบเขตการคุ้มครองทางตุลาการไปถึงการเพิกถอนมาตรการทางวินัยที่ออกโดยองค์คณะตุลาการที่มีเขตอำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางกีฬานอกจากนี้ ศาลปกครองฯ ได้ระบุถึงองค์ประกอบของความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของมาตรา ๒ แห่งรัฐ

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/32A7D5BC-74A8-4A0D-3517-08DC225DC81B>

กฎหมาย เล่มที่ ๒๒๐ ปี ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓) โดยเห็นว่าขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๑๓ แห่งรัฐธรรมนูญ ตลอดจนมาตรา ๒๔ เมื่อพิจารณาประกอบกันกับมาตราดังกล่าว

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอิตาลี ค.ศ. ๑๙๔๗ (Constitution of the Italian Republic)^๒

มาตรา ๒

สาธารณรัฐยอมรับและให้การรับรองสิทธิอันละเมิดมิได้ของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและภายในกลุ่มทางสังคมซึ่งบุคคลได้แสดงออกถึงบุคลิกภาพของตน สาธารณรัฐกำหนดให้มีหน้าที่ขั้นพื้นฐานในการให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ทั้งในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม

มาตรา ๑๘

พลเมืองย่อมมีสิทธิในการรวมกันเป็นสมาคมได้อย่างเสรีโดยไม่ต้องขออนุญาต เพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ต้องห้ามสำหรับบุคคลตามกฎหมายอาญา

การจัดตั้งสมาคมลับและสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง แม้ว่าในทางอ้อมก็ตาม ที่มีลักษณะการบริหารจัดการในลักษณะทางการเมืองไม่อาจกระทำได้

---

^๒ Constitution of the Italian Republic (1947)

Article 2

The Republic acknowledges and guarantees the inviolable rights of man, both as an individual and within the social groups in which one's personality is expressed. The Republic requires that the fundamental duties of political, economic and social solidarity be fulfilled.

Article 18

Citizens shall have the right to form associations freely, without authorization, for aims that are not forbidden to individuals by criminal law.

Secret associations and associations that, even indirectly, pursue political aims by means of organizations of military character, are prohibited.

Article 24

All persons may take legal action to protect their individual rights and legitimate interests.

The right to defense shall be inviolable at every stage and instance of legal proceedings.

The indigent shall be assured, by appropriate measures, the means for legal action and defense in all courts.

The conditions and means of redress for judicial errors shall be determined by law.

Article 103

The Council of State and the other bodies of administrative justice shall have jurisdiction over lawful claims before the public administration and, in particular matters set forth by law, also over subjective rights.

The Court of Auditors shall have jurisdiction over matters of final public balances and in other matters set forth by law.

In time of war, military tribunals shall have the jurisdiction set forth by law. In times of peace they shall have jurisdiction only for military offences committed by members of the Armed forces.

Article 113

The judicial safeguarding of rights and legitimate interests before the bodies of ordinary or administrative justice shall always be permitted against decisions of the public administration.

Such judicial protection may not be excluded or limited to special types of appeal or for certain categories of decisions.

The law shall establish which judicial branches may annul decisions taken by the public administration in the cases and with the consequences provided for by the law itself.

(ที่มา : https://www.senato.it/sites/default/files/repository/Costituzione_INGLESE.pdf)

มาตรา ๒๔

บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและผลประโยชน์อันชอบธรรมของตนได้
สิทธิในการต่อสู้คดีจะละเมิดมิได้ในทุกขั้นตอนและทุกกระบวนการพิจารณาคดี

ผู้ยากไร้ย่อมได้รับการรับรองด้วยมาตรการที่เหมาะสม ให้มีช่องทางในการดำเนินคดีและการต่อสู้คดี
ในศาลทั้งปวง

เงื่อนไขและวิธีการเยียวยาสำหรับความผิดพลาดอันเกิดจากการพิจารณาตัดสินคดีของศาลให้เป็นไป
ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๐๓

คณะกรรมการกฤษฎีกา (Council of State) และองค์กรตุลาการทางปกครองอื่น ๆ ย่อมมีเขตอำนาจ
พิจารณาตัดสินคดีเกี่ยวกับข้อเรียกร้องอันชอบด้วยกฎหมายที่มีต่อฝ่ายปกครอง และในกรณีเฉพาะที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ ย่อมมีเขตอำนาจเหนือสิทธิส่วนบุคคล (subjective rights) ด้วยเช่นกัน

ศาลสอบบัญชี (Court of Auditors) ย่อมมีเขตอำนาจพิจารณาตัดสินคดีเกี่ยวกับงบดุลสาธารณะใน
ขั้นสุดท้าย และในกรณีอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ในภาวะสงคราม คณะตุลาการทหาร (military tribunals) ย่อมมีเขตอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
ในภาวะปกติ คณะตุลาการทหารย่อมมีเขตอำนาจพิจารณาตัดสินเฉพาะความผิดทางทหารที่กระทำโดย
เจ้าหน้าที่ของกองทัพเท่านั้น

มาตรา ๑๑๓

การคุ้มครองทางศาลต่อสิทธิทั้งหลายและผลประโยชน์อันชอบธรรมเพื่อคัดค้านคำตัดสินของฝ่าย
ปกครอง ต้ององค์กรตุลาการทั่วไปหรือองค์กรตุลาการทางปกครอง ย่อมเป็นสิ่งที่กระทำได้เสมอ

การคุ้มครองทางศาลดังกล่าวจะยกเว้นหรือจำกัดไว้เฉพาะการอุทธรณ์บางประเภท หรือคำตัดสินใน
บางประเภทมิได้

กฎหมายย่อมกำหนดว่าองค์กรตุลาการใดมีอำนาจในการเพิกถอนคำตัดสินของฝ่ายปกครอง ในกรณี
และผลตามที่กฎหมายฉบับนั้น ๆ ได้บัญญัติไว้

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่ศาลปกครองฯ ได้ยกขึ้นมานั้นไม่สามารถรับฟังได้
โดยอธิบายว่า ตามที่ได้ระบุไว้ในคำวินิจฉัยเมื่อปี ๒๕๕๔ (ค.ศ. ๒๐๑๑) สิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน
สำหรับความเสียหายถือว่าเพียงพอต่อการปกป้องผลประโยชน์อันชอบธรรมและสิทธิส่วนตนของผู้เรียกร้อง
(claimants) แล้ว รวมถึงการไม่ให้มีการเรียกร้องให้เพิกถอนมาตรการซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานที่มีเขตอำนาจ
ในการพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะนั้น ตามข้อเท็จจริงแล้วคือผลลัพธ์จากการถ่วงดุลอำนาจที่สมเหตุสมผลโดย
ฝ่ายนิติบัญญัติระหว่างหลักการของสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางตุลาการ (judicial protection)
ตามรัฐธรรมนูญที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพกับการคุ้มครองความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรม
ทางการกีฬา ซึ่งได้รับการคุ้มครองไว้อย่างเพียงพอตามมาตรา ๒ และมาตรา ๑๘ แห่งรัฐธรรมนูญ ขณะที่ใน

ประเด็นดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้อธิบายเพิ่มเติมว่ากระบวนการยุติธรรมทางการกีฬาย่อมมีอิสระ (autonomous) และมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งมีการจัดการด้านองค์กรและระเบียบเป็นของตนเองก็เป็นเช่นเดียวกันกับระบบกฎหมายอื่น ๆ ดังนั้น เมื่อกระบวนการยุติธรรมทางการกีฬามีปฏิสัมพันธ์กับระบบกฎหมายของรัฐ การปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวก็ต้องกำกับดูแลโดยคำนึงถึงความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรมทางการกีฬาและบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญอันเป็นที่มาของระบบดังกล่าว ในขณะเดียวกันก็ต้องรับประกันสิทธิในการต่อสู้คดี (right to a defence) และหลักการการคุ้มครองทางตุลาการที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ตามที่ได้รับรองไว้ในมาตรา ๒๔ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๑๓ แห่งรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญยืนยันว่าการคุ้มครองผลประโยชน์โดยชอบธรรม (legitimate interests) ตามมาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๑๓ ไม่ได้สื่อนัยถึงความจำเป็นสำหรับกลไกในการเพิกถอนคำสั่งโดยฝ่ายปกครองและการเยียวยาด้วยค่าสินไหมทดแทนแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งแท้จริงแล้วก็เคยปรากฏในระบบกฎหมายของอิตาลี トラบเท่าที่การเยียวยานั้นเป็นไปตามหลักความสมเหตุสมผล และในท้ายที่สุด ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าสำหรับความจำเป็นสำหรับรูปแบบการคุ้มครองชั่วคราวที่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องที่ยื่นต่อศาลนั้น สามารถได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอด้วยมาตรการคุ้มครองป้องกันที่มีอยู่ ซึ่งมีความครอบคลุมและไม่มีรูปแบบตายตัว (atypical) ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าประเด็นที่ศาลปกครองฯ ยกขึ้นมาทั้งหมดนั้นไม่มีมูลกรณี

ITA-2019-2-010

a) Italy b) Constitutional Court c) d) 17/04/2019 e) 160/2019 f) g) Gazzetta Ufficiale, Prima Serie Speciale (Official Gazette), 27, 03.07.2019 h) Codices (English, Italian)

Headnotes

Compensation equivalent to the loss actually suffered, despite being different from the annulment generally available to administrative courts, is in any event able, in the case of disciplinary sanctions issued by tribunals with jurisdiction in the sports justice system, to meet the constitutional requirement of the necessary judicial protection of legitimate interests.

Summary

I. In the present case, the Court considered a referral order from the Regional Administrative Court (hereinafter, "TAR") of Lazio questioning, during proceedings between sports manager Luigi Dimitri and the Italian National Olympic Committee (CONI) and others, the constitutionality of Article 2.1.b and 2.2 of Decree-Law no. 220 of 19 August 2003 (Urgent provisions on sports justice), converted with amendments into Law no. 280 of 17 October 2003. Dimitri had applied to the TAR for the annulment of a three-year suspension issued against him by a sports tribunal with exclusive power to decide on matters pertaining to sports sanctions, and had also claimed compensation. The TAR raised a question of constitutionality regarding Article 2 of Decree-Law no. 220 of 2003, referring, furthermore, to the Constitutional Court's previous interpretation of that provision in its Judgment no. 49 of 2011. While that judgment reaffirmed the possibility of seeking compensation for damage in such cases before administrative courts, it did not allow for the possibility of extending judicial protection to the annulment of disciplinary measures issued by tribunals with jurisdiction in the sports justice system. The referring court also noted elements of unconstitutionality in Article 2 of Decree-Law no. 220 of 2003, alleging conflict with Articles 103 and 113 of the Constitution, as well as with Article 24 of the Constitution read in conjunction with them.

II. The Constitutional Court, however, found those points unfounded, clarifying that, as stated in its 2011 judgment, the right to seek compensation for damage was sufficient to safeguard the legitimate interests and individual rights of claimants, and the impossibility of seeking the annulment of a sanction issued by a body with exclusive jurisdiction was in fact

the outcome of a not unreasonable balancing exercise carried out by the legislator between the constitutional principle of full and effective judicial protection and the protection afforded to the autonomy of the sports justice system, which was amply protected in Articles 2 and 18 of the Constitution. On that matter, the Court added that the sports justice system was autonomous and had its own unique characteristics, and that, like any legal system, had its own organisation and regulations, so when it came into contact with the State legal system, that contact must be regulated in the light of the autonomy of the sports justice system and the constitutional provisions from which it sprang, while ensuring the right to a defence and the principle of full and effective judicial protection enshrined in Articles 24, 103 and 113 of the Constitution.

The Court affirmed that the protection of legitimate interests under Articles 103 and 113 did not imply the need for a mechanism to annul sanctions issued by the public administration, and indeed, the remedy of compensation alone was not unknown to the Italian legal system, provided that it was in accordance with the principle of reasonableness. Finally, the Court found that the need for forms of temporary protection in relation to claims brought before a court could be adequately met thanks to the atypical and broad-ranging precautionary measures available. The Court therefore dismissed all the points raised by the referring court as groundless.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/32A7D5BC-74A8-4A0D-3517-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้วัน
คำวินิจฉัยที่ 563 ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๓)
กรณีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติสำหรับผู้เข้ารับการศึกษ
เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่*

นางสาวกชกร น้อยเพ็ง
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ภาควิชาชาติพันธุ์วิทยา มหาวิทยาลัยแห่งชาติเจิ้งจื่อ (The Department of Ethnology, National Chengchi University) ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติสำหรับผู้เข้ารับการศึกษในระดับปริญญาโท และกำหนดให้มีการสอบวัดความรู้รายวิชาสำหรับผู้เข้ารับการศึกษในระดับปริญญาโทดังกล่าว ทั้งนี้ บทบัญญัติพิพาทของหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติดังกล่าวระบุว่า “ผู้เข้ารับการศึกษในหลักสูตรชาติพันธุ์วิทยามหาบัณฑิต (Master of Ethnology) ซึ่งสอบไม่ผ่านในรายวิชาเดียวกันจำนวนสองครั้ง ให้ถือว่าพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา” กรณีดังกล่าวไม่ถือว่าเกินขอบเขตของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยอย่างอิสระ (University autonomy) ด้วยเหตุนี้ จึงไม่สามารถนำมาตรา ๒๓ แห่งรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับแก่กรณีดังกล่าว

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ในฐานะผู้เข้ารับการศึกษหลักสูตรชาติพันธุ์วิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแห่งชาติเจิ้งจื่อ เมื่อปี ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖) ผู้ร้องสอบไม่ผ่านการวัดความรู้ในรายวิชาเดียวกันจำนวนสองครั้ง คือ ในปี ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖) และปี ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗) ตามลำดับ ส่งผลให้ผู้ร้องต้องพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ (ค.ศ. ๑๙๙๗) ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๒ (๑) ของหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติสำหรับผู้เข้ารับการศึกษในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยแห่งชาติเจิ้งจื่อ (the National Chengchi University Master’s Degree Examination Outline) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖) และมาตรา ๔ แห่งหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติสำหรับผู้เข้ารับการศึกษในระดับปริญญาโทของภาควิชาชาติพันธุ์วิทยา มหาวิทยาลัยแห่งชาติเจิ้งจื่อ (the Department of Ethnology, National Chengchi University Qualification Exam Outline for Master’s Degree Candidates) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖)

ภายหลังจากที่ได้ใช้สิทธิเยียวยาทางศาลหมดสิ้นกระบวนการแล้ว ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อปี ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๙) เพื่อโต้แย้งความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติดังกล่าว ซึ่งผู้ร้องเห็นว่าหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติดังกล่าวได้กำหนดข้อจำกัดเพิ่มเติม โดยที่ไม่ได้มีการระบุไว้ใน

* สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/documents/precis/34F708F4-F9FA-46A0-26F9-08DC225DC81B>

มาตรา ๖ (๑) แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการกำหนดตำแหน่งทางวิชาการและปริญญาบัตร (Degree Conferral Act) และยังเป็นหลักการละเมิดสิทธิที่จะได้รับการศึกษาของผู้ร้อง อันเป็นการขัดต่อหลักความชอบด้วยกฎหมาย (Gesetzesvorbehalt principle) ตามมาตรา ๒๓ แห่งรัฐธรรมนูญ

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ รัฐธรรมนูญได้หวั่น พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๘^๖

มาตรา ๑๑ ประชาชนย่อมมีเสรีภาพในการแสดงออก การเรียนการสอน การเขียน และการเผยแพร่
มาตรา ๒๓

(๒) สิทธิและเสรีภาพทั้งปวงที่ระบุไว้ในมาตราก่อนหน้านี้ ย่อมไม่อาจถูกจำกัดได้โดยกฎหมาย เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อป้องกันอันตรายที่ใกล้จะถึงเพื่อธำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม หรือเพื่อส่งเสริมสวัสดิการสาธารณะ

๓.๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖^๗

ฯลฯ

สิทธิของผู้เรียนในการเรียนรู้และการได้รับการศึกษา ความเป็นอิสระทางกายภาพ ตลอดจนสิทธิในการพัฒนาตนเอง ย่อมได้รับความคุ้มครองจากรัฐ และรัฐจะต้องปกป้องและคุ้มครองไว้ซึ่งสิทธิของผู้เรียนจากการถูกละเมิดทางร่างกายและการกลั่นแกล้ง

ฯลฯ

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาแล้วเห็นว่า ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยย่อมได้รับการคุ้มครองภายใต้เสรีภาพในการเรียนการสอนตามมาตรา ๑๑ แห่งรัฐธรรมนูญ มหาวิทยาลัยย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิของการบริหารจัดการตนเองเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวิจัย การเรียนรู้ และกิจการทางวิชาการอื่น ๆ ได้โดยอิสระ เช่น การจัดการภายในองค์กร รูปแบบหลักสูตร หัวข้อการวิจัย การประเมินความรู้ความสามารถทางวิชาการ กฎระเบียบเกี่ยวกับการสอบและเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา เป็นต้น ขณะเดียวกันมาตรฐานทางนโยบายด้านนิติ

^๖ Taiwan (Republic of China)'s Constitution of 1947 with Amendments through 2005

Article 11

The people shall have freedom of speech, teaching, writing, and publication.

Article 23

All the freedoms and rights enumerated in the preceding articles shall not be restricted by law except such as may be necessary to prevent infringement upon the freedoms of others, to avert an imminent danger, to maintain social order, or to promote public welfare.

(ที่มา: https://www.constituteproject.org/constitution/Taiwan_2005.pdf)

^๗ Fundamental Act of Education 2013

Article 8

Etc.

Students' rights to learning and being educated, the physical autonomy and the right to develop their personality shall be protected by the country, and also will safeguard students' rights against physical punishment and bullying.

Etc.

(ที่มา: file:///D:/Users/kotchakorn/Downloads/Fundamental%20Act%20of%20Education_.pdf)

บัญญัติและด้านการบริหารจะต้องถูกจำกัดขอบเขตอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการบริหารจัดการอย่างเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย หน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษาอาจใช้อำนาจกำกับดูแลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยได้เฉพาะแต่ในประเด็นความชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น (โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๓๘๐ และ ๔๕๐) อย่างไรก็ดี รัฐบัญญัติว่าด้วยมหาวิทยาลัย (The University Act) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งประกาศให้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๓๗ มิได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการพ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษาไว้โดยชัดแจ้ง ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจึงมีอำนาจและความรับผิดชอบในการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความประพฤติของนักศึกษา การออกข้อบังคับที่กำหนดโดยกระบวนการเกี่ยวกับการให้นักศึกษาพ้นสภาพเนื่องจากมีผลการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด หรือมีความประพฤติที่เบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมอันเหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญ ย่อมอยู่ภายใต้ขอบเขตของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยอย่างอิสระ ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมดูแลกิจการของมหาวิทยาลัยภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม โดยมหาวิทยาลัยยังคงทรงไว้ซึ่งสิทธิในการบริหารจัดการอย่างอิสระซึ่งรวมถึงกิจกรรมทางวิชาการระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ด้วยเหตุนี้ ภาควิชาชาติพันธุ์วิทยา มหาวิทยาลัยแห่งชาติเจิ้งจื่อ จึงสามารถกำหนดให้ผู้เข้ารับการศึกษาลัทธิขงจื๊อชาติพันธุ์วิทยามหาบัณฑิตคนใดที่สอบไม่ผ่านในรายวิชาเดียวกันจำนวนสองครั้งจะต้องพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ซึ่งข้อบังคับดังกล่าวถือเป็นเรื่องการปกครองตนเอง (self-government) ของมหาวิทยาลัย และไม่ถือว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ระหว่างการประชุมสภามหาวิทยาลัย (Conference of School Affairs) ของมหาวิทยาลัยแห่งชาติเจิ้งจื่อ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖) ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติสำหรับผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาโท โดยแต่ละภาควิชาสามารถกำหนดข้อบังคับได้ด้วยตนเองว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องสอบผ่านการวัดคุณสมบัติก่อนที่จะนำเสนอวิทยานิพนธ์ของตน ขณะเดียวกัน ภาควิชาชาติพันธุ์วิทยาก็ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติสำหรับผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๙ (ค.ศ. ๑๙๙๖) และได้กำหนดให้มีการสอบวัดความรู้ในรายวิชาสำหรับผู้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาโทตามลำดับ กรณีนี้ บทบัญญัติของหลักเกณฑ์การสอบวัดคุณสมบัติข้างต้นจึงไม่ถือว่าเกินขอบเขตการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยอย่างอิสระ ดังนั้น จึงไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๒๓ แห่งรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับแก่กรณีดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม รัฐย่อมต้องคุ้มครองสิทธิในการเรียนรู้ ขณะที่สิทธิในการได้รับการศึกษาตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (the Fundamental Act on Education) ก็ต้องได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ การที่มหาวิทยาลัยได้มีการลงทะเบียนนักศึกษาหรือการลงทะเบียนอื่นใดในทำนองเดียวกัน อันเป็นการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของนักศึกษาและสิทธิในการได้รับการศึกษาของนักศึกษา ย่อมสัมพันธ์กับสิทธิและประโยชน์อื่นใดของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ (โปรดดูคำวินิจฉัยที่ ๓๘๒) ดังนั้น เมื่อมีการลงทะเบียนนักศึกษาด้วยการให้พ้นสภาพตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เหตุแห่งการให้พ้นสภาพและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงการออกกฎเกณฑ์และการบังคับใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็จะต้องเป็นไปตามกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย

TPE-2003-X-002

a) Taiwan/"Chinese Taipei" b) Taiwan Constitutional Court c) En banc d) 25/07/2003 e) 563 f) Expulsion of Graduate Student Case g) <https://cons.judicial.gov.tw/en/docdata.aspx?fid=100&id=310744> h) CODICES (English, Traditional Chinese) Codices ([English](#), [Chinese](#))

Headnotes

The Department of Ethnology, National Chengchi University amended its Qualification Exam Outline for master's degree candidates and established the subject test for master's degree candidates. The disputed provision of the Qualification Exam Outline stipulated that "A degree candidate for Master of Ethnology, who fails a subject test twice, should be expelled." This did not exceed the scope of university autonomy and therefore Article 23 of the Constitution does not apply.

Summary

I. As a degree candidate for Master of Ethnology at National Chengchi University in 1996, the petitioner failed to pass the subject test twice in 1996 and 1997, respectively, and was therefore expelled from the university on June 6, 1997, in accordance with Article 2.1 of the National Chengchi University Master's Degree Examination Outline, promulgated on June 14, 1996, and Article 4 of the Department of Ethnology, National Chengchi University Qualification Exam Outline for Master's Degree Candidates, promulgated on September 19, 1996. After exhausting ordinary judicial remedies, the petitioner brought the case before the Constitutional Court in 1999, challenging the constitutionality of the Qualification Exam Outline. The petitioner contended that the Qualification Exam Outline added additional restrictions not prescribed by Article 6.1 of the Degree Conferral Act and infringed upon the petitioner's right to be educated, thereby violating the Gesetzesvorbehalt principle under Article 23 of the Constitution.

II. The Constitutional Court stated that university autonomy is protected by the freedom of teaching under Article 11 of the Constitution. Universities are entitled to the right of autonomy in teaching, research, learning and other academic matters, such as internal organization, curriculum models, research topics, scholastic aptitude evaluations, examination

rules and graduation requirements. The standard of legislative and administrative policies, to the extent consistent with university autonomy, shall be properly constrained. The competent authorities of education may only exercise their supervisory powers over university operations on the legality issues (see Interpretations Nos. 380 and 450). The University Act, amended and promulgated on January 5, 1994, does not explicitly regulate the matter of student expulsion. To fulfill the purpose of university education, universities have the power and responsibility to examine students' academic achievement and conduct. Formulating the regulations stipulated by the procedures on the expulsion of students whose grades are below a certain standard or whose conduct has significantly deviated from proper behavior is within the scope of university autonomy. Legislative bodies shall formulate statutes to properly regulate, to the reasonable extent that universities are still entitled to the right of autonomy, nation-wide university academic matters. National Chengchi University and its Department of Ethnology thus stipulated that a degree candidate for Master of Ethnology, who fails a subject test twice, should be expelled. Such regulation is a matter of self-government of the university and does not contradict the Constitution.

During the Conference of School Affairs in National Chengchi University on June 14, 1996, the school passed a Master's Degree Examination Outline Regulation. Each department could on its own initiative regulate that a graduate student shall pass a qualification exam before presenting his or her thesis. The Department of Ethnology also amended its Qualification Exam Outline for master's degree candidates on September 19, 1996, and established the subject test for master's degree candidates accordingly. The provisions of this Qualification Exam Outline did not exceed the scope of university autonomy; therefore, Article 23 of the Constitution does not apply.

The government shall protect students' right to learn and right to be educated be protected (Article 8.2 of the Fundamental Act on Education). A university's act of expulsion or of any other similar punishment which alters the status of the student and his or her right to be educated significantly associates with the rights and interests of the student (see Interpretation No. 382). When punishing a student with expulsion according to university regulations, the cause of expulsion and rules of related matters shall be reasonably appropriate, and their formulation and execution shall follow due process.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/F96D44F3-1B6B-4D8B-FCD0-08DD3170E66F>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา

คำพิพากษา ที่ 07-290 คดี District of Columbia v. Heller

ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘)

กรณีการจำกัดสิทธิในการครอบครองอาวุธปืน (Right to bear arms) ในเคสสถาน*

นายภวัต ธารนาร

นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา (Supreme Court of the United States of America) ได้วางหลักในคดีนี้เอาไว้ว่า สิทธิในการครอบครองอาวุธปืน (right to bear arms) ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิส่วนบุคคล (Individual right) ไม่ใช่เพียงสิทธิรวมหมู่ (Collective right) แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากนี้ มิใช่อาวุธทุกประเภทที่จะอยู่ภายใต้สิทธิในการครอบครองอาวุธปืนตามรัฐธรรมนูญ ทว่าการใช้สิทธิดังกล่าวก็จำกัดอยู่เฉพาะเพียงอาวุธปืนที่ใช้งานกันอยู่อย่างแพร่หลาย ณ ขณะนั้น ด้วยเหตุนี้ สิทธิในการครอบครองอาวุธปืนจึงมิใช่สิทธิเด็ดขาด และอาจอยู่ภายใต้ข้อจำกัดบางประการได้

ขณะที่ สิทธิโดยกำเนิดในการป้องกันตนเอง (the inherit right of self-defense) ถือเป็นสิทธิซึ่งได้รับการคุ้มครองไว้เป็นสำคัญภายใต้สิทธิในการครอบครองอาวุธปืน ดังนั้น กฎเกณฑ์ที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิในการป้องกันตนเองที่มากจนเกินไป โดยเฉพาะในการใช้สิทธิดังกล่าวภายในเคสสถานซึ่งเป็นสถานที่ที่สิทธิในการป้องกันตนเองมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด (most acute) ย่อมต้องถูกตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (constitutionally suspect)

อนึ่ง ปืนพก (Handguns) ถือเป็นอาวุธปืนประเภทที่บุคคลในสหรัฐอเมริกาจำนวนมากเลือกใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันตนเองโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ปืนพกจึงอยู่ภายใต้สิทธิในการครอบครองอาวุธปืนที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ และการห้ามครอบครองปืนพก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเคสสถานย่อมอาจถูกตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ดิก เฮลเลอร์ (Dick Heller) เป็นผู้อาศัยอยู่ในกรุงวอชิงตัน (District of Columbia (D.C.)) และด้วยเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (Security Guard) ประจำอาคารที่ทำการของรัฐในกรุงวอชิงตัน จึงได้รับอนุญาตให้พกพาปืนพกในขณะปฏิบัติหน้าที่ ต่อมาเฮลเลอร์ได้ยื่นขอหนังสือรับรองการครอบครองอาวุธปืนเนื่องจากประสงค์ที่จะครอบครองในเคสสถาน แต่สำนักงานกรุงวอชิงตันปฏิเสธคำขอดังกล่าว ด้วยเหตุเพราะกฎหมายกรุงวอชิงตันได้กำหนดโทษทางอาญาต่อการพกพาอาวุธปืนที่ไม่ได้รับอนุญาต และห้ามมิให้มีการ

---

* สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำพิพากษาได้ที่ : <https://codices.coe.int/codices/results/precis/508EF48C-3073-4565-268E-08DC225DC81B>

อนุญาตให้บุคคลพกพาปืนพก นอกจากนี้ กฎหมายกรุงวอชิงตันยังบัญญัติว่า บุคคลจะพกพาปืนพกที่ไม่ได้รับอนุญาตมิได้ ขณะเดียวกันก็ให้อำนาจแก่ผู้บังคับการตำรวจ (Police chief) กรุงวอชิงตัน ในการออกใบอนุญาตรายหนึ่งปี (One-year licenses) รวมทั้งกำหนดให้พลเมืองที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองอาวุธปืนโดยถูกกฎหมายจะต้องไม่บรรจุกระสุน (unloaded) และถอดแยกชิ้นส่วนไว้ (dissembled) หรือติดตั้งอุปกรณ์ล็อกไกปืน (trigger lock) หรืออุปกรณ์อื่นในลักษณะเดียวกัน

ต่อมา เฮลเลอร์ได้ยื่นฟ้องโดยอ้างรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้กรุงวอชิงตันระงับการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่อนุญาตให้บุคคลสามารถขอรับใบอนุญาตมีปืนพกไว้ในครอบครอง รวมถึงเงื่อนไขการอนุญาตที่ห้ามพกพาอาวุธปืนที่ไม่ได้รับอนุญาตในเคหสถาน และการติดตั้งอุปกรณ์ล็อกอาวุธปืนซึ่งห้ามการใช้อาวุธปืนในเคหสถาน ซึ่งถ้อยคำที่ครบถ้วนของบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ แห่งรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “บรรดาประชาชนติดอาวุธที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล กรณีย่อมเป็นความจำเป็นเพื่อความมั่นคงให้แก่รัฐเสรี สิทธิของประชาชนในการครอบครองและพกพาอาวุธปืนย่อมเป็นสิ่งที่จะละเมิดมิได้” ทั้งนี้ ศาลชั้นต้น (Court of First Instance) มีคำสั่งยกฟ้อง แต่ต่อมาศาลอุทธรณ์กรุงวอชิงตัน (Court of Appeals for the District of Columbia Circuit) ได้กลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และพิพากษาว่า บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ได้คุ้มครองสิทธิของบุคคลในการครอบครองอาวุธปืนเอาไว้ และการที่กรุงวอชิงตันห้ามมิให้ครอบครองปืนพกโดยเด็ดขาด ประกอบกับเงื่อนไขที่กำหนดให้อาวุธปืนในเคหสถานจะถูกเก็บไว้โดยไม่อาจใช้งานได้เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องปกป้องตนเอง ย่อมถือเป็นการละเมิดสิทธิดังกล่าว

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒^๖

บรรดาประชาชนติดอาวุธที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล กรณีย่อมเป็นความจำเป็นเพื่อความมั่นคงให้แก่รัฐเสรี สิทธิของประชาชนในการครอบครองและพกพาอาวุธปืนย่อมเป็นสิ่งที่จะละเมิดมิได้

๔. คำพิพากษาของศาลสูงสุด

ศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ โดยเห็นว่า สิทธิในการครอบครองอาวุธปืนตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคล หารือเป็นสิทธิรวมหมู่ (a collective right) ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติการของ “ประชาชนติดอาวุธ” เท่านั้น ทั้งนี้ คำพิพากษาดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ถ้อยคำของบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมที่ ๒ ประกอบกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของบทบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ ศาลสูงสุดยังเห็นว่า กรณีไม่ปรากฏว่ามีบรรทัดฐานคำพิพากษาใด ซึ่งรวมถึงคำพิพากษาคดี *United States v. Miller* ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ (ค.ศ. ๑๙๓๙) ที่จะปิดกั้นแนวการตีความดังกล่าว ขณะที่ในความเห็นแย้งของผู้พิพากษาที่ได้อ้างอิงบรรทัดฐานคดี *Miller* ที่ให้การสนับสนุนมุมมองการตีความสิทธิรวมหมู่นั้น ศาลเห็นว่า สิทธิในการครอบครองอาวุธปืนตาม

^๖ Constitution of the United States of America
Second Amendment

A well regulated Militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep bear Arms, shall not be infringed.
(source: <https://constitution.congress.gov/constitution/amendment-2/>)

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญครอบคลุมแค่เพียงอาวุธปืนซึ่ง “อยู่ในการครอบครองโดยทั่วไปของพลเมืองผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย” เท่านั้น ดังนั้น จึงมีได้หมายความว่ารวมถึงอาวุธปืนประเภทอื่น ๆ เช่น ปืนลูกซองชนิดลำกล้องสั้น (Short-barreled shotgun)

นอกจากนี้ ศาลสูงสุดยังเห็นว่า สิทธิในการครอบครองอาวุธปืนตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญมิใช่สิทธิที่ปราศจากข้อจำกัด กล่าวคือ หาใช่สิทธิในการ “ครอบครองและพกพาอาวุธใดในลักษณะใดก็ได้ และไม่ว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม” ทั้งนี้ ศาลสูงสุดได้ยกตัวอย่างถึงข้อห้ามมิให้พกพาอาวุธผิดกฎหมาย (concealed weapons) ซึ่งชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จากนั้นจึงอธิบายว่าคำพิพากษาในกรณีนี้ไม่ควรตีความให้เกิดเป็นข้อสงสัยต่อการห้ามมิให้มีการครอบครองอาวุธปืนของอาชญากรและผู้มีภาวะทางจิตเวช หรือกฎหมายที่ห้ามมิให้พกพาอาวุธปืนในสถานที่ละเอียดอ่อน เช่น โรงเรียน อาคารสถานที่ราชการ หรือกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายอาวุธปืนในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ ด้วยตระหนักถึงบรรทัดฐานคำพิพากษาคดี *Miller* ศาลสูงสุดยังเห็นว่า ขอบเขตของการคุ้มครองสิทธิในการครอบครองอาวุธปืนตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ ถูกจำกัดไว้ที่เพียงอาวุธที่ “ใช้กันอย่างแพร่หลายในขณะนั้น” โดยข้อจำกัดดังกล่าวได้รับการสนับสนุนโดยจารีตทางประวัติศาสตร์ที่ห้ามมิให้มีการพกพา “อาวุธที่เป็นอันตรายและแปลกประหลาด”

อย่างไรก็ดี ในกรณีนี้ ศาลสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การห้ามมิให้ครอบครองปืนพกในเคสสถานอย่างเด็ดขาดของกรุงวอชิงตันมีผลเป็นการห้ามมิให้ครอบครองอาวุธปืนทุกประเภทที่ประชาชนสหรัฐอเมริกาใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันตนเองโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ “สิทธิโดยกำเนิดในการป้องกันตนเองถือเป็นสาระสำคัญของสิทธิตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ” นอกจากนี้ ศาลสูงสุดยังมีข้อสังเกตว่า ข้อห้ามที่ครอบคลุมไปถึงเคสสถาน “อันเป็นสถานที่ซึ่งสิทธิในการป้องกันตนเองมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด” ประกอบกับการห้ามครอบครองอาวุธปืนอย่างเด็ดขาดของกรุงวอชิงตัน และการบังคับให้มีอุปกรณ์ล็อกไกปืนของอาวุธปืนซึ่งครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายในเคสสถาน จนทำให้ไม่อาจใช้งานได้จริงในการป้องกันตนเอง ย่อมเป็นผลให้กฎเกณฑ์ของกรุงวอชิงตันดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง สืบเนื่องจากคำพิพากษาข้างต้น ศาลสูงสุดเห็นว่า กรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาเงื่อนไขการขอใบอนุญาตของกรุงวอชิงตัน ดังนั้น จึงอาจสันนิษฐานได้ว่า เฮลเลอร์มิได้บกพร่องในคุณสมบัติที่จะใช้สิทธิตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ ของรัฐธรรมนูญ และกรุงวอชิงตันจะต้องอนุญาตตามคำขอครอบครองปืนพกและออกใบอนุญาตให้พกพาปืนพกในเคสสถานต่อไป

USA-2008-2-005

a) United States of America b) Supreme Court c) d) 26/06/2008 e) 07-290 f) District of Columbia v. Heller g) 128 Supreme Court Reporter 2783 (2008) h) Codices

Headnotes

The constitutionally-protected right to bear arms is an individual right, and not only a collective right.

Not all weapons fall within the scope of the constitutionally-protected right to bear arms; instead, the exercise of the right is limited to firearms in common use at the time.

The constitutional right to bear arms is not absolute, and may be made subject to certain limitations.

The inherent right of self-defense is a core protection within the right to bear arms; therefore, a regulation that encroaches too far on the right of self-defense, particularly its exercise within the home where the need for self-defense is most acute, will be constitutionally suspect.

Handguns are a class of firearms that people in the United States overwhelmingly choose for the lawful purpose of self-defense; therefore, they are within the scope of the constitutionally-protected right to bear arms and a prohibition on their possession, particularly in the home, may be constitutionally suspect.

Summary

I. Dick Heller is a resident of the District of Columbia. A security guard at a governmental office building in the District, he was authorised to carry a handgun while on duty. He applied for a registration certificate for a handgun that he wished to keep in his home, but the District denied his application on the basis of a District law making it a crime to carry an unregistered firearm and prohibiting the registration of handguns. The District law also provides that no person may carry an unlicensed handgun, but authorises the police chief to issue one-year licenses, and requires residents to keep lawfully owned firearms unloaded and disassembled or bound by a trigger lock or similar device.

Heller filed a lawsuit seeking, on grounds of the Second Amendment to the U.S. Constitution, to enjoin the city from enforcing the prohibition of handgun registration, the licensing requirement to the extent that it prohibited carrying an unlicensed firearm in the home, and the trigger-lock requirement to the extent that it prohibited the use of functional firearms in the home. The Second Amendment states in full: "A well regulated Militia, being necessary to the security of a free State, the right of the people to keep and bear Arms, shall not be infringed." The Court of First Instance dismissed the lawsuit, but the U.S. Court of Appeals for the District of

Columbia Circuit reversed that decision. The Court of Appeals ruled that the Second Amendment protects an individual's right to possess firearms and that the District's total ban on handguns, as well as its requirement that firearms in the home be kept nonfunctional even when necessary for self-defense, violated that right.

II. The U.S. Supreme Court affirmed the decision of the Court of Appeals. In so doing, the Court concluded that the Second Amendment right to bear arms is an individual right, and not only a collective right connected with service in a "well regulated militia". This conclusion was based on analysis of the text of the Second Amendment, as well as its historical background. In addition, according to the Court, nothing in its case law, including its 1939 decision in *United States v. Miller*, foreclosed this interpretation. Contrary to the dissenting Justices' citation of *Miller* as supportive of the collective right interpretation, the Court stated that it stood simply for the proposition that the Second Amendment's protections extend only to firearms "typically possessed by law-abiding citizens for lawful purposes" and therefore not to other types of weapons, such as short-barreled shotguns.

The Court stated also that the Second Amendment right is not unlimited, stating that it is "not a right to keep and carry any weapon whatsoever in any manner whatsoever and for whatever purpose." For example, the Court stated, concealed weapons prohibitions have been found constitutionally valid. Therefore, the Court explained that its decision in the instant case should not be viewed as casting doubt on prohibitions on the possession of firearms by felons and the mentally ill, or laws forbidding the carrying of firearms in sensitive places such as schools and government buildings, or laws imposing conditions and qualifications on the commercial sale of arms. In addition, the Court recognised, in keeping with its *Miller* decision, that the scope of Second Amendment protection is limited to the types of weapons "in common use at the time." According to the Court, that limitation is supported by the historical tradition of prohibiting the carrying of "dangerous and unusual weapons."

In the instant case, however, the Court concluded that the District's total ban on handgun possession in the home amounted to a prohibition on an entire class of firearms that people in the United States overwhelmingly choose for the lawful purpose of self-defense. According to the Court, the "inherent right of self-defense has been central to the Second Amendment right." In addition, the Court noted, the prohibition extended to the home, "where the need for defense of self, family, and property is most acute." Therefore, the District's absolute prohibition, as well as the trigger-lock requirement that any lawful firearm in the home be kept inoperable for the purpose of immediate self-defense, made the District's law unconstitutional. Because of these conclusions, the Court said it was not necessary to address the District's licensing requirement. Thus, assuming that *Heller* was not disqualified from exercising Second Amendment rights, the

District was required to permit him to register his handgun and to issue him a license to carry it in his home.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/508EF48C-3073-4565-268E-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา
คำพิพากษาที่ 07-1356 ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙)
กรณีพยานหลักฐานในคดีอาญาซึ่งได้มาโดยมิชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
สามารถรับฟังได้หรือไม่^{*}

นางสาวสุปิยา อุทร์ธรรม
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาได้วางหลักในคดีนี้เอาไว้ว่า ประเด็นที่ว่าพยานหลักฐานซึ่งได้มาโดยมิชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเป็นพยานหลักฐานที่ห้ามมิให้ศาลรับฟังในการพิจารณาคดีจะสามารถนำมารับฟังเพื่อนำสืบหักล้างคำเบิกความ (Impeachment of a witness's testimony) ได้หรือไม่ นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่ถูกละเมิด

ในกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิที่จะไม่ให้การที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (Compelled self-incrimination) ที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ ย่อมถูกห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวในการพิจารณาคดี ไม่ว่าจะเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ซึ่งรวมถึงการนำมาใช้เพื่อนำสืบหักล้างคำเบิกความด้วย

ในกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกตรวจค้นและการจับกุมโดยมิชอบ (Unreasonable searches and seizures) การจะรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาดังกล่าวเพื่อนำสืบหักล้างคำเบิกความจะกระทำได้หรือไม่ นั้น เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาโดยต้องชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์ซึ่งขัดแย้งกัน มากกว่าการตัดพยานหลักฐานนั้นออกจากการพิจารณาคดี

ขณะที่พยานหลักฐานที่ได้มาโดยการละเมิดสิทธิที่จะมีทนายความ (Right to counsel) ย่อมไม่ถือเป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้รับฟังโดยทันทีในทุกกรณี กล่าวคือ แม้จะห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยโดยตรง แต่อาจสามารถนำมารับฟังเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบหักล้างคำเบิกความได้ เพื่อเป็นการป้องกันการเบิกความเท็จและเพื่อให้เป็นที่ไว้วางใจว่าความถูกต้องเที่ยงธรรมของกระบวนการพิจารณาคดีมีความสำคัญมากกว่าการป้องปรามการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

---

^{*} สามารถสืบค้นรายละเอียดคำวินิจฉัยได้ที่: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/7230A8E8-87D2-447F-2D71-08DC225DC81B>

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ตอนนี้ เรย์ เวนทริส (Donnie Ray Ventriss) และ รอนดา ซีล (Rhonda Theel) ถูกดำเนินคดีในข้อหาฆาตกรรมและฐานความผิดอื่น ๆ ต่อศาลแห่งรัฐแคนซัส โดยในระหว่างที่นายเวนทริสอยู่ระหว่างถูกควบคุมตัวเพื่อรอการพิจารณาคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ส่งสายลับแฝงตัวเข้าไปในห้องขังของเขา ซึ่งสายลับดังกล่าวให้คำบอกเล่าว่า นายเวนทริสได้ยอมรับสารภาพขณะพูดคุยกันภายในห้องขังว่าตนได้ยิงและชิงทรัพย์ผู้ตาย ต่อมาในชั้นการพิจารณาคดี นายเวนทริสได้เบิกความต่อศาลโดยอ้างว่ารอนดา ซีล เป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าว อัยการจึงขออ้างสายลับคนดังกล่าวเป็นพยานเพื่อนำสืบหักล้างคำเบิกความของนายเวนทริส แต่นายเวนทริสได้ยื่นคำร้องคัดค้านการสืบพยานของสายลับดังกล่าว โดยต่อสู้ว่าการรับฟังพยานหลักฐานนี้จะเป็นการละเมิดสิทธิที่จะมีทนายความ ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญส่วนหนึ่งระบุว่า “ในการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงผู้ถูกกล่าวหาต้องมีสิทธิ...ที่จะได้รับความช่วยเหลือจากทนายความในการต่อสู้คดี” ซึ่งสิทธิดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้กับรัฐต่าง ๆ ผ่านบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการทางกฎหมายที่ถูกต้องและเป็นธรรม (Due Process) ตามบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๑๔ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ แม้อัยการจะยอมรับว่าสิทธิที่จะมีทนายความของนายเวนทริสอาจถูกละเมิดจริง แต่ยังคงยืนยันว่า คำให้การของสายลับนั้นสามารถรับฟังได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบหักล้างคำเบิกความของนายเวนทริส

ต่อมา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฟังคำให้การของสายลับเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำสืบหักล้างพยานได้ และคณะลูกขุนได้มีคำพิพากษานายเวนทริสมีความผิดฐานบุกรุกโดยมีเหตุฉกรรจ์ (aggravated burglary) และฐานชิงทรัพย์โดยมีเหตุฉกรรจ์ (aggravated robbery) ต่อมาในชั้นอุทธรณ์ ศาลสูงสุดแห่งรัฐแคนซัสได้กลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น โดยพิพากษาว่าถ้อยแถลงของสายลับดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามรับฟังโดยเด็ดขาด แม้จะเป็นการนำสืบเพื่อวัตถุประสงค์ในการหักล้างพยานก็ตาม

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา^๒

---

^๒ Constitution of the United States Amendment IV (1791)

The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no Warrants shall issue, but upon probable cause, supported by Oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized.

Amendment V (1791)

No person shall be held to answer for a capital, or otherwise infamous crime, unless on a presentment or indictment of a Grand Jury, except in cases arising in the land or naval forces or in the Militia, when in actual service in time of War or public danger; nor shall any person be subject for the same offence to be twice put in jeopardy of life or limb; nor shall be compelled in any criminal case to be a witness against himself, nor be deprived of life, liberty, or property, without due process of law; nor shall private property be taken for public use, without just compensation.

Amendment VI (1791)

In all criminal prosecutions, the accused shall enjoy the right to a speedy and public trial, by an impartial jury of the State and district wherein the crime shall have been committed, which district shall have been previously ascertained

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๔ (พ.ศ. ๒๓๓๔)

สิทธิของประชาชนที่จะได้รับความมั่นคงปลอดภัยในร่างกาย เคหสถาน เอกสาร และทรัพย์สินของตน และปราศจากการถูกยึดทรัพย์ ตรวจค้น หรือจับกุมโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล จะละเมิดมิได้ และจะออกหมายใด ๆ ไม่ได้เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อได้โดยมีคำปฏิญาณหรือคำรับรองยืนยัน และต้องระบุสถานที่หรือบุคคลที่จะทำการตรวจค้น บุคคลที่จะทำการจับกุม หรือสิ่งของที่เชื่อได้ว่าอย่างเฉพาะเจาะจง

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๕ (พ.ศ. ๒๓๓๔)

สำหรับความผิดอาญาที่มีโทษถึงประหารชีวิต หรือความผิดอาญาที่ร้ายแรงอื่นใด บุคคลต้องรับผิดชอบ เว้นแต่จะมีการยื่นคำฟ้องหรือมีการสั่งฟ้องโดยคณะลูกขุนใหญ่ ยกเว้นในคดีที่เกิดขึ้นในกองทัพบก กองทัพเรือ หรือในกองกำลังติดอาวุธพลเรือน ขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างสงครามหรือภัยพิบัติสาธารณะ และบุคคลมิต้องรับโทษซ้ำสองสำหรับความผิดเดียวกันอันอาจเป็นเหตุให้เป็นอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกาย จะไม่ถูกบังคับให้พยานที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองในคดีอาญา จะไม่ถูกพรากไปซึ่งชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินโดยปราศจากกระบวนการตามกฎหมาย และทรัพย์สินส่วนบุคคลจะไม่ถูกเวนคืนเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยปราศจากค่าทดแทนที่เป็นธรรม

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๖ (พ.ศ. ๒๓๓๔)

ในการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง ผู้ถูกกล่าวหาต้องมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยไม่ชักช้าและเปิดเผย จากคณะลูกขุนที่เป็นกลางแห่งรัฐและเขตถิ่นที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งเขตถิ่นที่นั้นจะต้องมีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติเอาไว้ก่อนหน้า และผู้ถูกกล่าวหาต้องมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งถึงลักษณะและเหตุแห่งข้อหา มีสิทธิที่จะทราบถึงพยานหลักฐานที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตน มีสิทธิที่จะเรียกพยานมาสู้คดีต่างให้แก่ตนตามกระบวนการวิธีพิจารณา และมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือจากทนายความในการต่อสู้คดี

บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๔๑๑)

ข้อที่ ๑ บุคคลที่เกิดหรือแปลงสัญชาติเป็นสัญชาติอเมริกาในสหรัฐอเมริกา และอยู่ภายใต้บังคับแห่งอำนาจศาลของสหรัฐอเมริกาทั้งปวง ย่อมเป็นพลเมืองของสหรัฐอเมริกาและของรัฐที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ ห้ามมิให้รัฐใดตราหรือบังคับใช้กฎหมายใด ๆ อันเป็นการลิดรอนสิทธิประโยชน์หรือความคุ้มกันของพลเมืองแห่งสหรัฐอเมริกา มิให้รัฐใดพรากไปซึ่งชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคลใดโดยปราศจากกระบวนการตามกฎหมาย และต้องไม่ปฏิเสธที่จะให้ความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันตามกฎหมายแก่บุคคลใด ๆ ที่อยู่ภายใต้อำนาจศาล

by law, and to be informed of the nature and cause of the accusation; to be confronted with the witnesses against him; to have compulsory process for obtaining witnesses in his favor, and to have the Assistance of Counsel for his defence.

Amendment XIV (1868) Section 1. All persons born or naturalized in the United States, and subject to the jurisdiction thereof, are citizens of the United States and of the State wherein they reside. No State shall make or enforce any law which shall abridge the privileges or immunities of citizens of the United States; nor shall any State deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law; nor deny to any person within its jurisdiction the equal protection of the laws.

(ที่มา: <https://www.senate.gov/about/origins-foundations/senate-and-constitution/constitution.htm>)

๔. คำพิพากษาของศาลสูงสุด

ศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาได้กลับคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งรัฐแคนซัส โดยพิพากษาว่า การบังคับใช้หลักห้ามรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งในบางพฤติการณ์กฎหมายกำหนดให้ห้ามรับฟังพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาคดีอาญา หากพยานหลักฐานนั้นได้มาโดยมิชอบด้วยสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่ถูกละเมิดเฉพาะในกรณีที่มีการอ้างพยานหลักฐานเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำสืบหักล้างพยานเท่านั้น ทั้งนี้ พยานหลักฐานใด ๆ ที่ได้มาโดยการละเมิดสิทธิที่จะไม่ให้การที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๕) เป็นพยานหลักฐานที่ไม่อาจรับฟังได้ ไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ในทางกลับกัน หากเป็นการละเมิดสิทธิที่จะไม่ถูกตรวจค้นและการจับกุมโดยมิชอบ (บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๔) การบังคับใช้หลักห้ามรับฟังพยานหลักฐานจะทำหน้าที่เหมือนเป็นการป้องปรามการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียมากกว่าจะเป็นการคุ้มครองสิทธิในทางเนื้อหา (substantive right) ซึ่งในกรณีเช่นนี้ ศาลเห็นว่า ย่อมไม่อาจห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานโดยในทันทีได้ หากแต่จะต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกันเสียก่อน

ในกรณีของสิทธิที่จะมีทนายความตามรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๖ นั้น ศาลเห็นว่า จะต้องซึ่งน้ำหนักประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง (balancing test) เสียก่อน เมื่อมีการอ้างพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบจากการละเมิดสิทธิดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำสืบหักล้างพยานเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้ ประโยชน์ในการป้องกันการเปิดเผยเท็จของพยานและการรักษาไว้ซึ่งความเที่ยงธรรมของกระบวนการพิจารณาคดีย่อมมีน้ำหนักมากกว่าการป้องปรามการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

พิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีเจตนามุ่งหมายที่จะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เนื่องจากพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่เพียงแต่จะสามารถนำมาใช้ในชั้นพิจารณาคดีเพื่อนำสืบหักล้างพยานเท่านั้น หากแต่ยังสามารถนำมาใช้เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยโดยตรงได้อีกด้วย

USA-2009-1-003

a) United States of America b) Supreme Court c) d) 29/04/2009 e) 07-1356 f) Kansas v. Ventris g) 2009 *U.S. Lexis* 3299 (2009) h) Codices (English)

Headnotes

Whether evidence obtained in violation of constitution guarantees, while otherwise inadmissible at trial, can be admitted for purposes of impeachment of a witness's testimony depends upon the nature of the constitutional guarantee that is violated.

When the constitutional guarantee against compelled self-incrimination is violated, it may not be admitted at trial for any purpose, including impeachment of witness testimony.

When the constitutional guarantee against unreasonable searches and seizures is violated, the admissibility of the evidence thereby obtained for purposes of impeachment of witness testimony is a question to be decided by a balancing of the competing interests, rather than an automatic exclusion.

Evidence obtained in violation of the constitutional right to counsel is not automatically inadmissible for all purposes; while inadmissible for purposes of affirmatively proving guilt, it may be admitted for purposes of witness impeachment because the need to prevent perjury and to assure the integrity of the trial process outweigh the perceived deterrent effect on police officers.

Summary

I. Donnie Ray Ventris and Rhonda Theel were prosecuted for murder and other crimes in the courts of the State of Kansas. While Ventris was awaiting trial, the police placed an undercover informant in his jail cell. According to the informant, Ventris admitted while speaking in the cell that he had shot and robbed the victim. At trial, Mr Ventris testified that Rhonda Theel committed the crimes. The prosecutor then sought to call the informant as a witness in order to impeach (to cast doubt on, or challenge, the credibility of the testimony of a witness) Mr Ventris's testimony. Mr Ventris objected to the introduction of the informant's testimony, arguing that admission of this evidence would violate his right to counsel guaranteed under the Sixth Amendment to the U.S. Constitution. The Sixth Amendment states, in relevant part, that in all criminal prosecutions "the accused shall enjoy the right...to have the Assistance of Counsel for his defence." It is applicable to the States through the Due Process Clause of the Fourteenth Amendment to the U.S. Constitution. While conceding that Mr Ventris's right to counsel probably had been violated, the prosecutor argued that the informant's testimony was admissible for purposes of impeaching Mr Ventris's testimony.

The trial court ruled that the informant's testimony was admissible for impeachment purposes. In its verdict, the jury found Mr Ventris guilty of aggravated burglary and aggravated

robbery. On appeal, the Kansas Supreme Court reversed the trial court's decision, ruling that the informant's statements were categorically inadmissible, even for impeachment purposes.

II. The U.S. Supreme Court reversed the decision of the Kansas Supreme Court. The Court ruled that the application of the exclusionary rule, which in certain circumstances mandates the suppression of evidence in a criminal proceeding when the acquisition of the evidence was in violation of constitutional guarantees, depends on the nature of those guarantees when the evidence is offered for impeachment purposes only. Thus, any evidence obtained in violation of the right not to be compelled to give evidence against oneself (the Fifth Amendment to the U.S. Constitution) is inadmissible for any purpose. On the other hand, if the guarantee against unreasonable searches and seizures (the Fourth Amendment to the U.S. Constitution) is violated, the application of the exclusionary rule acts as a deterrent sanction against police misconduct, rather than categorical protection of the substantive right. In such cases, according to the Court, the inadmissibility of evidence is not automatic, but is instead determined by a balancing of the competing interests.

In the case of the Sixth Amendment right to counsel, the Court concluded that a balancing test is to be applied when evidence obtained in violation of that right is offered for impeachment purposes only. In this regard, the interests of preventing witness perjury and assuring the integrity of the trial process outweigh the perceived deterrent effect on police officers.

The Court determined that police officers would have strong incentives to comply with constitutional requirements, since statements lawfully obtained can be used at trial not only for impeachment, but also for the direct purpose of proving the defendant's guilt.

Two of the Court's nine Justices dissented from the Court's decision. Their views were set forth in a dissenting opinion authored by Justice Stevens.

*****

สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งญี่ปุ่น
คำพิพากษาที่ (Gyo-Tsu) 222/2019 ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (ค.ศ. ๒๐๒๑)
กรณีการวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการยกเว้นการชำระค่าธรรมเนียม
สำหรับการใช้ที่ดินสาธารณะของสิ่งปลูกสร้างทางศาสนา*

นายธนพล เสงสาโรชัย
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ตามสภาพการณ์ที่ระบุไว้ในคำพิพากษา ข้อ (๑) ถึง (๕) การกระทำของนายกเทศมนตรีประจำเมืองในการยกเว้นค่าธรรมเนียมเต็มจำนวนให้กับสมาคมที่จดทะเบียนจัดตั้งทั่วไป (General Incorporated Association) ผู้เป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างอันเป็นที่ประดิษฐานของขงจื๊อและอื่น ๆ บนที่ดินสาธารณะของรัฐภายในสวนสาธารณะของเมืองซึ่งอยู่ภายใต้การจัดการดูแลของเทศบาลเมืองและการเข้าใช้พื้นที่บางส่วนของสวนสาธารณะอันเป็นที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ถือเป็นกรณีที่ต้องตรวจสอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐.๓ เนื่องจากแม้จะพิจารณาในแง่ความสำคัญของสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวหรือคุณค่าทางประวัติศาสตร์ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาตามความเป็นสาธารณะ ก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องถือว่าเทศบาลเมืองดังกล่าวได้มอบผลประโยชน์เป็นพิเศษแก่ศาสนาใดศาสนาหนึ่งโดยเฉพาะ อันรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาคมดังกล่าวได้ดำเนินการ ณ สิ่งปลูกสร้างนั้น รวมทั้งเทศบาลเมืองก็ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ศาสนาดังกล่าวในการดำเนินกิจกรรมด้วย

ขณะที่สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวสร้างขึ้นเป็นหน่วยเดียวภายในพื้นที่ที่แยกออกจากส่วนอื่นของสวนสาธารณะของเมือง ภายในอาคารถือเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์หลักของอาคารได้มีการประดิษฐานรูปเคารพของขงจื๊อและป้ายวิญญาณ (shin'i) ไว้ตรงกลางบริเวณด้านหน้า โดยผู้คนจำนวนมากสามารถเยี่ยมชมสถานที่แห่งนี้เพื่อภาวนาหรืออธิษฐานขอความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ครอบครัว ความสำเร็จทางการศึกษา ความสำเร็จในการสอบเข้า หรือเพื่อสิ่งอื่น ๆ ซึ่งในอดีต สถานที่แห่งนี้ยังเคยมีการจำหน่ายแผ่นกระดาษเพื่อขอพรความสำเร็จทางการศึกษาโดยมีส่วนผสมของขี้เถ้าที่เก็บรวบรวมมาจากกระถางธูปที่ตั้งอยู่ในอาคารดังกล่าว ขณะเดียวกันในส่วนของพิธีกรรมที่จัดขึ้น ณ สถานที่แห่งนี้มีความหมายทางศาสนา กล่าวคือ ตั้งอยู่บนความเชื่อพื้นฐานถึงการมีอยู่ของดวงวิญญาณของขงจื๊อและการสักการะบูชาดวงวิญญาณ อาคารและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่ประกอบกันเป็นสถานที่ดังกล่าว ล้วนถูกจัดสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบพิธีกรรม ส่วนในร่างแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่จัดทำขึ้นโดยเทศบาลสำหรับที่ดินโดยรอบสวนสาธารณะที่กล่าวถึงนั้น ได้ระบุถึงแนวทางที่เป็นไปได้ว่า อาจจัดตั้งอาคารตามที่ระบุไว้ข้างต้นลงบนที่ดินของเอกชน โดยใช้วิธีการ เช่น การ

* สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่ : <https://codices.coe.int/codices/results/precis/154891A3-DD03-4812-3C8E-08DC225DC81B>

แลกเปลี่ยนที่ดินในสวนสาธารณะซึ่งเป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารดังกล่าว กับที่ดินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของสมาคม เนื่องจากการแสดงความเห็นที่หยาบคายประเด็นเรื่องลักษณะทางศาสนาของศาลขงจื้อขึ้นมาในที่ประชุมของ คณะกรรมการในการจัดทำร่างแผนดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ พื้นที่ครอบครองตามที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งสถานที่ซึ่งอนุมัติให้แก่สมาคม นั้น มีขนาด ๑,๓๓๕ ตารางเมตร และจำนวนเงินที่เทียบเท่ากับค่าธรรมเนียมการใช้พื้นที่ในส่วนของสวนสาธารณะที่ได้รับ การยกเว้นการชำระเงินคือ ๕,๗๖๗,๒๐๐ เยนต่อปี แม้ระยะเวลาการอนุญาตจะถูกกำหนดไว้ที่สามปี แต่ก็คาดว่าจะมีการต่ออายุออกไป เว้นเสียแต่ว่าการต่ออายุนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ ต่อการบริหารจัดการ สวนสาธารณะ ขณะเดียวกันสมาคมก็ได้ระบุถึงการเปิดสถานที่ดังกล่าวข้างต้นให้สาธารณชนได้เข้าชม และการ ประกอบพิธีกรรมตามที่กล่าวถึงข้างต้นก็เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์หรือกิจการดำเนินงานภายใต้ข้อบังคับของ สมาคม

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ประเด็นในกรณีนี้ คือ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการดำเนินการของนายกเทศมนตรีเมืองนาฮา (Naha) ในการอนุมัติให้ยกเว้นการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งของสวนสาธารณะมัตสึยามะ (Matsuyama Park) ซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของเทศบาลเมือง เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับประดิษฐาน ขงจื้อ (ผู้ก่อตั้งลัทธิขงจื้อ) และบุคคลอื่น ๆ ภายในสวนสาธารณะดังกล่าว

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่น ค.ศ. ๑๙๔๖^๒

มาตรา ๒๐

เสรีภาพในการถือศาสนาย่อมได้รับการคุ้มครองแก่บุคคลทุกคน ห้ามมิให้องค์กรทางศาสนาใดได้รับ สิทธิพิเศษใด ๆ จากรัฐ หรือใช้อำนาจทางการเมืองใด ๆ

ห้ามมิให้บังคับบุคคลใดให้เข้าร่วมในกิจกรรม การเฉลิมฉลอง พิธีกรรม หรือการปฏิบัติใด ๆ ทางศาสนา

รัฐและองค์กรของรัฐต้องงดเว้นจากการจัดการศึกษาทางศาสนาหรือกิจกรรมอื่นใดทางศาสนา

มาตรา ๘๙

ห้ามมิให้จ่ายหรือจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินหรือทรัพย์สินอื่นของรัฐ เพื่อการใช้ประโยชน์ การเอื้อ ประโยชน์ หรือการบำรุงรักษาองค์กรหรือสมาคมทางศาสนาใด ๆ หรือเพื่อกิจการการกุศล การศึกษา หรือการ สาธารณกุศลใด ๆ ที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรการปกครองของรัฐ

^๒ The Constitution of Japan (Promulgated November 3, 1946)

Article 20. Freedom of religion is guaranteed to all. No religious organization shall receive any privileges from the State, nor exercise any political authority.

No person shall be compelled to take part in any religious act, celebration, rite or practice.

The State and its organs shall refrain from religious education or any other religious activity.

Article 89. No public money or other property shall be expended or appropriated for the use, benefit or maintenance of any religious institution or association, or for any charitable, educational or benevolent enterprises not under the control of public authority.

(ที่มา: https://www.shugiin.go.jp/internet/itdb_english.nsf/html/statics/english/constitution_e.htm)

๔. คำพิพากษาของศาลสูงสุด

ศาลสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า หากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอนุมัติให้ยกเว้นการชำระค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้ที่ดินอันเป็นบริเวณของสถานที่ซึ่งตั้งอยู่บนที่ดินของรัฐหรือที่ดินสาธารณะ ย่อมเกิดคำถามขึ้นว่า การยกเว้นดังกล่าวนั้น เมื่อพิจารณาในแง่ของสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่น จะถือว่าเกินกว่าขอบเขตที่สมเหตุสมผลเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์พื้นฐานของระบบที่มุ่งให้หลักประกันแก่เสรีภาพทางศาสนา และถือเป็นการละเมิดบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐.๒.๑ มาตรา ๒๐.๓ และมาตรา ๘๙ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการที่เรียกโดยทั่วไปว่าหลักการแบ่งแยกศาสนาออกจากรัฐหรือไม่ และจะนับเป็นการสมเหตุสมผลหรือไม่ที่จะเห็นว่า การพิจารณาตัดสินปัญหาดังกล่าวควรพิจารณาอย่างรอบคอบตามบรรทัดฐานที่เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ร่วมด้วย อันได้แก่ ลักษณะของสถานที่ดังกล่าว พฤติการณ์ที่นำไปสู่การอนุมัติให้ยกเว้น รูปแบบของการให้ใช้ที่ดินของรัฐหรือที่ดินสาธารณะโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายอันเป็นผลมาจากการยกเว้นดังกล่าว ตลอดจนความเห็นของสาธารณชนต่อวิธีการดังกล่าว

กรณียอมเป็นที่ประจักษ์โดยชัดเจนว่า สถานที่ดังกล่าวเมื่อพิจารณาในฐานะสถานที่เดียวกัน สามารถยืนยันได้ว่ามีลักษณะทางศาสนาและระดับของลักษณะทางศาสนานั้นสามารถถือได้ว่ามีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ กรณีไม่สามารถกล่าวได้ว่า บทบาทของสถานที่ดังกล่าวในฐานะแหล่งท่องเที่ยวหรือคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของสถานที่นั้นจะช่วยสนับสนุนโดยตรงต่อความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของมาตรการในการให้ใช้ที่ดินของรัฐหรือที่ดินสาธารณะแก่ผู้ร้องสอดโดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับเป็นที่ตั้งของสถานที่ดังกล่าว ผ่านการอนุมัติยกเว้น ขณะเดียวกันจำนวนค่าธรรมเนียมของการใช้พื้นที่ที่ได้รับการยกเว้นการชำระนั้นมีจำนวนสูงถึง ๕,๗๖๗,๒๐๐ เยนต่อปี และเมื่อคำนึงถึงรายละเอียด ความสำคัญของกิจกรรมที่ดำเนินงานโดยผู้ร้องสอด ณ สถานที่ดังกล่าวแล้ว การยกเว้นนี้ย่อมเอื้อประโยชน์ให้ผู้ร้องสอดสามารถประกอบกิจกรรมทางศาสนาโดยใช้สถานที่ดังกล่าวได้โดยง่าย และไม่อาจกล่าวได้ว่าการยกเว้นนี้จะส่งผลเพียงในทางอ้อมหรือเป็นเพียงผลพลอยได้เท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ เมื่อพิจารณาจากมุมมองของสาธารณชน ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกประเมินว่า เทศบาลเมืองได้ให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่ศาสนาใดศาสนาหนึ่งเป็นการเฉพาะ อันเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ดำเนินงานโดยผู้ร้องสอดโดยใช้สถานที่ดังกล่าว และเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ศาสนานั้นด้วยการอนุมัติให้ยกเว้นดังกล่าว

ตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น การยกเว้นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความเกี่ยวข้องระหว่างเทศบาลเมืองกับศาสนาใดศาสนาหนึ่งนั้นเกินขอบเขตที่ถือว่าสมเหตุสมผล และถือเป็นการประกอบกิจกรรมทางศาสนาที่ต้องห้ามภายใต้มาตรา ๒๐.๓ แห่งรัฐธรรมนูญ และเนื่องจากการยกเว้นดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเป็นโมฆะ จึงกล่าวได้ว่าสิทธิเรียกร้องค่าธรรมเนียมการใช้พื้นที่ที่เทศบาลเมืองมีต่อผู้ร้องสอดยังคงมีอยู่เต็มจำนวน ณ เวลาที่การแถลงปิดคดีด้วยวาจาสิ้นสุดลงในกระบวนการพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริง การที่หัวหน้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละเลยไม่บังคับสิทธิเรียกร้องค่าธรรมเนียมการใช้พื้นที่ที่มีอยู่จริงตามวัตถุประสงค์ที่อนุมัติให้ยกเว้นสิทธิเรียกร้องดังกล่าวโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่อาจกระทำได้ ด้วยเหตุนี้ การที่จำเลยในศาลชั้นต้นละเลยไม่เรียกร้องให้ผู้ร้องสอดชำระค่าธรรมเนียมการใช้พื้นที่เต็มจำนวน จึงต้องถูกตัดสินว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้.

JPN-2021-3-003

a) Japan b) Supreme Court c) Grand Bench d) 24/02/2021 e) (Gyo-Tsu) 222/2019, (Gyo-Hi) 262/2019 f) A city mayor's exemption on an association owning Confucius facilities in a city park from the park use fee violates the separation between religion and state g) *Minshu* 75-2 (Official Gazette), *Hanreitaimuzu* 1485; *Hanreijiho* 2488 ▪ 2489; CODICES (English). h) Codices (English)

Headnotes

Under the circumstances described in the judgment including the following (1) to (5), the act of the mayor of a city to exempt a general incorporated association, which owns facilities where Confucius, etc. are enshrined on national and public lands in a city park that is under the management of the city, from the full amount of the fees for the use of part of the park as the premises of these facilities, is in violation of Article 20.3 of the Constitution. It is because, even in consideration of the meaning of these facilities as tourism resources, etc. or their historical value, it is unavoidably evaluated, from the public's point of view, that the city has been offering a special benefit to a specific religion involving the activities carried out by the association at the facilities and has been assisting that religion by performing said act.

1. The facilities are established as one unit within an area separated from the other parts of the city park. Inside the building that is recognised as the main sanctuary of the facilities, the statue of Confucius and the tablet called *shin'i* (a place to enshrine a deity) are placed in the middle at the front. Many people visit this sanctuary to pray for family prosperity, academic achievement, success in an entrance examination, or other wishes. At some time in the past, cards for wishes for academic achievement in which ashes collected from the incense burners situated in that building were sold at the facilities.

2. The ritual held at the facilities has a religious meaning, that is it presupposes the existence of the spirit of Confucius and the worship of it. The buildings and other structures constituting the facilities have been situated for the purpose of holding that ritual.

3. In the draft land use plan formulated by the city regarding the land surrounding the abovementioned city park, it was stated that a possible approach would be to situate the building, mentioned in (1) above, on private land by such means as exchanging the land in the park on which that building was to be constructed with the land owned by the association, because opinions raising an issue of the religiousness of the shrine of Confucius, etc. were expressed at the meetings of the committee, etc. for formulating the draft plan.

4. The occupied area under the permission for the establishment of the facilities granted to the association is 1,335 square meters and the amount equivalent to the usage fees for the part of the park for which the payment has been exempted is 5,767,200 yen per year. Although the period of permission is set as three years, it is supposed to be extended unless the extension would cause any problem with the management of the park.

5. The association mentions opening the abovementioned facilities to the public and holding the ritual mentioned in (2) above as its purposes or business activities under the articles of incorporation.

Summary

I. The issue in this case is the constitutionality of the disposition made by the then mayor of Naha City (hereinafter, the "City") to grant an exemption (hereinafter, the "Exemption") from payment of fees for the use of part of Matsuyama Park, which is under the management of the City, as the premises of the facilities (hereinafter, the "Facilities") in which Confucius, the founder of Confucianism, and others are enshrined that was established within that park by the supporting intervener for the defendant in the first instance.

II. If the State or a local public entity grants an exemption from payment of fees for the use of land as the premises of facilities standing on national or public lands, a question arises as to whether or not the exemption is, in the light of the social and cultural conditions of our country, beyond the limit that is deemed to be reasonable in relation to the fundamental purpose of the system for securing guarantee of freedom of religion and in violation of the provisions of Articles 20.2.1, 20.3 and 89 of the Constitution that are based on what is generally referred to as the principle of separation of state and religion, and it is reasonable to consider that the determination of this question should be made comprehensively in the light of socially accepted ideas, while taking into consideration various factors, including the nature of the facility in question, the circumstances where the exemption has been granted, the manner of offering the national or public lands for no charge as a result of the exemption, and the public's evaluation of such a practice.

It goes without saying that the Facilities, as one unit, can be confirmed to have a religious nature, and the degree of their religiousness cannot be deemed to be insignificant.

In addition, it cannot be said that the meaning of the Facilities as tourism resources, etc. or their historical value directly provides support for the necessity and reasonableness of the measure to offer national or public lands to the intervener for no charge as the premises of the Facilities by granting the Exemption. Furthermore, the amount of usage fees for which

the payment is exempted is as large as 5,767,200 yen per year, and in consideration of the details, significance, etc. of the activities carried out by the intervener at the Facilities, the Exemption makes it easy for the intervener to carry out religious activities using the Facilities, and it cannot be said that the Exemption has only an indirect or incidental effect. In that case, it is unavoidably evaluated, from the public's point of view, that the City has been offering a special benefit to a specific religion involving the activities carried out by the intervener using the Facilities and has been assisting that religion by granting the Exemption.

As explained above, the Exemption shows that the connection between the City and a certain religion goes beyond the limit that is deemed to be reasonable, and it constitutes a religious activity that is prohibited under Article 20.3 of the Constitution.

Since the Exemption is unconstitutional and void, it can be said that the claim for the usage fees held by the City against the intervener existed in the full amount at the time of conclusion of oral arguments in the fact-finding proceedings. It is unallowable for the head of a local public entity to, without reason, neglect to enforce claims for usage fees that objectively exist or grant exemption from such claims. Consequently, the failure of the defendant in the first instance to demand the intervener to pay the full amount of the usage fees should inevitably be judged to be illegal.

III. There is a dissenting opinion.

(source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/154891A3-DD03-4812-3C8E-08DC225DC81B>)

คำศัพท์ที่น่าสนใจที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต่างประเทศ ประจำเดือน กรกฎาคม ๒๕๖๙

Expulsion = การไล่ออก / การขับออก

- (1) Merriam-Webster อธิบายเอาไว้ว่าหมายถึง การกระทำที่เป็นลักษณะของการขับไล่ (คำนาม)
(ที่มา: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/expulsion>)
- (2) Cambridge Dictionary อธิบายเอาไว้ว่าหมายถึง การกระทำที่บังคับหรือถูกบังคับให้ออกจากโรงเรียน องค์กร หรือประเทศ หรือ การกระทำที่บังคับผู้อื่น หรือถูกบังคับให้จากไปจากที่ใดที่หนึ่ง (คำนาม)
(ที่มา: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/expulsion>)
- (3) ความหมายในบริบทของคำวินิจฉัย (..... authorities of education may only exercise their supervisory powers over university operations on the legality issues (see Interpretations Nos. 380 and 450). The University Act, amended and promulgated on January 5, 1994, does not explicitly regulate the matter of student *expulsion* ....) หมายถึง ข้อพิพาทเรื่องสถานภาพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งในทางกฎหมายปกครองถือว่าการ “*expulsion*” หรือการไล่นักศึกษาออกเป็นคำสั่งทางปกครองที่ร้ายแรงและกระทบต่อสิทธิในการได้รับการศึกษา เมื่อรัฐบัญญัติว่าด้วยมหาวิทยาลัย (the University Act) ไม่ได้ให้อำนาจเอาไว้โดยชัดแจ้ง จึงมักเกิดการฟ้องร้องว่า สถาบันการศึกษามีอำนาจกระเบียดใ้ให้นักศึกษาพ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษาได้หรือไม่

Inherent Right = สิทธิโดยกำเนิด

๑. สารานุกรมกฎหมายออนไลน์ LSD ได้นิยามเอาไว้ว่า หมายถึง สิทธิที่บุคคลทุกคนได้รับจากการเกิดและดำรงชีวิตอยู่ สิทธิโดยกำเนิดดังกล่าวจะสัมพันธ์กับลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติระดับพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ จึงไม่อาจถูกเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญหรือพรากไปได้โดยรัฐหรืออำนาจใด ๆ ขณะเดียวกันบุคคลก็ไม่อาจถ่ายโอนสิทธินั้นของตนให้แก่ผู้อื่น หรือยอมสละทิ้งไปได้ นอกจากนี้ สิทธิโดยกำเนิดมิใช่สิทธิที่ได้รับตามกฎหมาย หากแต่เป็นสิทธิของปัจเจกบุคคลโดยแท้ที่มีอยู่แล้วตั้งแต่แรกเริ่มสภาพบุคคล

(ที่มา: <https://definitions.lsd.law/inherent-right>)

๒. ในบทความวิชาการ เรื่อง ความสัมพันธ์ของการรับรองสิทธิของธรรมชาติกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสิ่งแวดล้อมที่ดี ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างของสิทธิโดยกำเนิด คือ สิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี (Rights to a healthy environment) ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นสิทธิมนุษยชนด้วยเช่นกัน

(ที่มา: https://idcneu.com/neunic22/file_article/hss/neunic2022-hss-07.pdf)

๓. องค์กร Amnesty International ประจำประเทศไทย อธิบายว่า สิทธิเด็ก (Rights of the Child) ถือเป็น “สิทธิติดตัว” ที่มีมาตั้งแต่กำเนิดของบุคคลผู้เป็นเด็ก มิใช่สิทธิที่รัฐหรือกฎหมายภายในของรัฐจะกำหนดให้ได้รับหรือไม่ได้รับแต่อย่างใด ดังนั้น รัฐจึงมีพันธกรณีในการคุ้มครองสิทธิเด็กเสมอโดยไม่มีเงื่อนไข

(ที่มา: <https://www.amnesty.or.th/our-work/childrights/>)

Impeach = นำสืบหักล้าง (ความน่าเชื่อถือของพยาน)

๑. พจนานุกรม Merriam-Webster Dictionary นิยามความหมายดังนี้

(๑) ตั้งข้อหาในความผิดหรือความประพฤติผิด

(๒) ตั้งข้อสงสัย

(ที่มา: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/impeach>)

๒. สารานุกรมกฎหมายออนไลน์ Wex Law มหาวิทยาลัยคอร์เนล (Cornell University) อธิบายเอาไว้ว่า Impeachment of a witness หมายถึง กระบวนการทำลายความน่าเชื่อถือหรือลดทอนน้ำหนักคำเบิกความของพยานในระหว่างการพิจารณาคดี โดยการยื่นพยานหลักฐานหรือการตั้งคำถามที่ขัดแย้งกับคำเบิกความของพยาน หรือเผยให้เห็นถึงความอคติ ความไม่สมเหตุสมผล หรือความเท็จในคำเบิกความของพยาน เป็นกลยุทธ์ทั่วไปที่ทนายความใช้เพื่อทำลายความแท้จริงของพยานและสร้างข้อสงสัยในความน่าเชื่อถือของคำเบิกความนั้น

(ที่มา: https://www.law.cornell.edu/wex/impeachment_of_a_witness)

๓. ความหมายในบริบทของคำพิพากษา (The prosecutor then sought to call the informant as a witness in order to *impeach* (to cast doubt on, or challenge, the credibility of the testimony of a witness) Mr Ventris's testimony.) หมายถึง การตั้งข้อสงสัยหรือทำลายความน่าเชื่อถือแก่คำเบิกความของจำเลย โดยคดีนี้มีการเรียกพยานบุคคลคือสายลับเข้ามาให้คำเบิกความในคดีเพื่อที่จะนำคำเบิกความของสายลับดังกล่าวมานำสืบหักล้างคำเบิกความของจำเลย เป็นการตั้งข้อสงสัยถึงความจริงแท้ของพยานโดยวิธีเสนอพยานอื่นเข้าต่อสู้ ทั้งนี้ อาจหมายรวมถึงการทำลายความน่าเชื่อถือของพยานโดยวิธีถามค้านพยานหรือพิสูจน์ให้เห็นถึงความขัดแย้งของพยานก็ได้เช่นกัน

Friendly Settlement = การระงับข้อพิพาทด้วยความตกลงอย่างฉันทามติ

๑. สารานุกรมกฎหมายระหว่างประเทศ Oxford Public International Law อธิบายว่า การระงับข้อพิพาทอย่างฉันทามติเป็นกลไกยุติข้อพิพาทที่พัฒนาขึ้นภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปและศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (ECtHR) ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การที่คู่ความทั้งสองฝ่ายพยายามยุติข้อพิพาทระหว่างกันบนพื้นฐานของความตกลง (agreement) โดยจะต้องเป็นไปตามพันธกรณีที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาฯ รวมถึงถูกต้องตามระเบียบวิธีพิจารณาความ หลังจากได้ข้อยุติแล้ว ศาลก็จะมีอำนาจชี้ขาดความชอบด้วยอนุสัญญาฯ และ

ระเบียบวิธีพิจารณาความของการระงับข้อพิพาทอย่างฉันมิตรนั้น อนึ่ง การระงับข้อพิพาทอย่างฉันมิตรมีลักษณะที่แตกต่างไปจากกลไกการระงับข้อพิพาททางเลือกอื่น ๆ ที่ได้เคยมีมาก่อนหน้านี้

(ที่มา: <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law-mpeipro/e3196.013.3196/law-mpeipro-e3196>)

๒. ในเอกสารคำแปลภาษาไทยของพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง กระบวนการติดต่อร้องเรียน (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) ได้เลือกแปลความหมายของ Friendly Settlement (ข้อบทที่ ๙) เอาไว้ว่า “การระงับข้อพิพาทอย่างฉันมิตร”

(ที่มา: <https://humanrights.mfa.go.th/wp-content/uploads/pdf/OP3CRC.pdf>)

๓. Inter-American Commission on Human Rights (IACHR) อธิบายว่า ในบริบทข้อพิพาทระหว่างรัฐกับปัจเจกบุคคลในคดีสิทธิมนุษยชน การระงับข้อพิพาทอย่างฉันมิตรเป็นกลไกประการหนึ่งที่จะสามารถนำมาซึ่งข้อยุติระหว่างคู่ความทั้งสองฝ่าย โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสียหายหรือเหยื่อ อาจได้รับชำระค่าชดเชยทดแทนความเสียหายอันเป็นผลจากการกระทำของรัฐ นอกจากนี้ บทสรุปของการระงับข้อพิพาทอย่างฉันมิตรยังอาจได้รับการพิจารณาในการปฏิรูปกฎหมายและการกำหนดนโยบายภาครัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้องในอนาคตต่อไปอีกด้วย

(ที่มา: https://www.oas.org/en/iachr/jsForm/?File=/en/iachr/friendly_settlements/default.asp)

Eligible Liabilities = หนี้สินที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหาย

๑. หนี้สินที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหาย ได้แก่ ตราสารที่ตรงตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแลเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาวินาศ ซึ่งมีความเหมาะสมในการจัดการวิกฤต โดยให้ผู้ลงทุนร่วมรับความเสียหายมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และสร้างความน่าเชื่อถือในกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูสถานะของธนาคารหรือสถาบันการเงินโดยมาตรการให้ผู้ถือหุ้นและเจ้าหนี้ร่วมรับภาระความเสียหาย

(ที่มา: <https://cbonds.com/glossary/mrel-minimum-requirement-for-own-funds-and-eligible-liabilities/>)

๒. นับตั้งแต่ความล้มเหลวของธนาคารต่าง ๆ โดยเป็นผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ สหภาพการธนาคาร (Banking Union) และหน่วยงานกำกับดูแลจึงถูกก่อตั้งขึ้น และมีการบังคับใช้ข้อกำหนดให้สถาบันสินเชื่อต้องรักษาจำนวนเงินกองทุนและหนี้สินที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหายขั้นต่ำ หรือ MREL (Minimum requirement for own funds and eligible liabilities) เพื่อป้องกันการใช้เงินภาษีของประชาชนไปช่วยเหลือธนาคาร (Bail-out) โดยกำหนดให้ใช้วิธีนำเอาสินทรัพย์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมรับความเสียหายกับธนาคาร (Bail-in) มาแก้ไขปัญหามิฉะนั้นธนาคารล้มเหลวหรือขาดทุน โดยบังคับเอาจากกองทุนของธนาคารก่อนเป็นลำดับแรก หากกองทุนของธนาคารมีไม่เพียงพอจึงค่อยนำ “หนี้สินที่เข้าเกณฑ์รองรับความเสียหาย” ของผู้ลงทุนและเจ้าหนี้ของธนาคารมารองรับการขาดทุน ส่งผลให้นักลงทุนในหุ้น ตลอดจนเจ้าหนี้ด้อยสิทธิและเจ้าหนี้ทั่วไปของธนาคาร จะต้องเป็นผู้ก้าวเข้ามารับผิดชอบในกรณีธนาคารล้มเหลว แทนที่จะเป็นภาคสาธารณะหรือเงินภาษีประชาชนเหมือนอย่างที่ผ่านมา

(ที่มา: <https://bank.rbinternational.com/en/regulatory-fastlane/home/rbi-regulatory-fastlane/regulatory-learning1/Recovery-Resolution-/Article-NN2.html>)

Tribunal (noun) = องค์คณะผู้พิพากษา/ตุลาการ

๑. Cambridge Dictionary นิยามไว้ว่า คือ “องค์คณะพิเศษ หรือ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ (โดยเฉพาะจากภาครัฐ) เพื่อพิจารณาตรวจสอบปัญหา (ทางกฎหมาย) เฉพาะเรื่อง”

(ที่มา: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/tribunal>)

๒. คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross) ได้ขยายความไว้ว่า “เวทีหรือพื้นที่ในการอำนวยความสะดวก ซึ่งโดยปกติจะดำเนินการโดยองค์คณะผู้พิพากษา คำว่า “tribunal” มีความหมายกว้างกว่าคำว่า “court” (ศาล) เนื่องจากอาจหมายถึงองค์กรฝ่ายปกครอง มิใช่เพียงองค์กรฝ่ายตุลาการเท่านั้น ซึ่งองค์กรฝ่ายตุลาการมักจะให้การคุ้มครองตามหลักประกันทางตุลาการ (judicial guarantees) ในขอบเขตที่กว้างขวางกว่า นอกจากนี้ คำว่า “Tribunal” ยังสามารถใช้ระบุถึงศาลเฉพาะที่มีเขตอำนาจพิจารณาเฉพาะเรื่องได้อีกด้วย เช่น คณะตุลาการอาญาระหว่างประเทศสำหรับอดีตยูโกสลาเวีย (ICTY) หรือคณะตุลาการทหารระหว่างประเทศสำหรับตะวันออกไกล (International Military Tribunal for the Far East)”

นอกจากนี้ “ข้อ ๕ แห่งอนุสัญญาเจนีวา ฉบับที่ ๓ กำหนดว่า ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับสถานะของบุคคลซึ่งกระทำการอันมีลักษณะเป็นฝ่ายศัตรูและตกอยู่ในความควบคุมของฝ่ายตรงข้าม ให้สถานะของบุคคลดังกล่าวกำหนดโดย ‘tribunal’ ซึ่งองค์กรดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นศาลเสมอไป”

(ที่มา: https://casebook.icrc.org/a_to_z/glossary/tribunal)

Confucianism (noun) = ลัทธิ/ศาสนาขงจื้อ

๑. Merriam-Webster ได้นิยามไว้ว่า คือ “ระบบคำสอนของขงจื้อและเหล่าศิษย์ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือการมุ่งเน้นการปฏิบัติและการบำเพ็ญคุณธรรมหลัก ได้แก่ ความกตัญญูต่อบุคคล ความเมตตา กรุณา ความชอบธรรม ความเหมาะสมตามคลองธรรม ความมีปัญญา และความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งได้พัฒนาตามประวัติศาสตร์จนกลายเป็นรากฐานสำคัญทางจริยศาสตร์ การศึกษา รัฐศาสตร์การปกครอง และศาสนาของจีน”

(ที่มา: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/Confucianism>)

๒. Penney (๒๐๒๒) ได้อธิบายถึงที่มาและอิทธิพลของ Confucianism ต่อญี่ปุ่นว่า “ตลอดหลายศตวรรษที่ผ่านมา ลัทธิ/ศาสนาขงจื้อได้ฝังรากลึกในมิติต่าง ๆ ของวิถีชีวิตชาวญี่ปุ่น โดยส่งอิทธิพลต่อบรรทัดฐานทางสังคม บทบาททางเพศสภาพ และแม้กระทั่งประมวลจริยธรรมของชนชั้นซามูไรที่รู้จักกันว่า “บุชิโด” (Bushido) ในช่วงสมัยโทกูงาวะ ข้อเขียนด้านลัทธิ/ศาสนาขงจื้อได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งส่งผลต่อการศึกษาศึกษาของคนทุกชนชั้นในสังคม และส่งผลต่อค่านิยมที่มีส่วนหนุนต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นในช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๙

แม้ว่าอิทธิพลของลัทธิขงจื๊อจะเสื่อมถอยลงในศตวรรษที่ ๒๐ อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการปฏิรูปสู่ความทันสมัย แต่หลักการของลัทธิ/ศาสนาขงจื๊อยังคงสะท้อนให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่องในธรรมเนียมการดำเนินธุรกิจและความสัมพันธ์ทางสังคมของญี่ปุ่น ทั้งนี้ การเข้ามาของลัทธิขงจื๊อในญี่ปุ่นนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมและปัญญา โดยได้ผสมผสานสอดประสานเข้ากับความคิดเดิมอย่างศาสนาพุทธและศาสนาชินโต”

(ที่มา: Penney, M., 2022, Confucianism arrives in Japan. EBSCO. <https://www.ebsco.com/research-starters/history/confucianism-arrives-japan>)

Effective Redress = การแก้ไข การเยียวยา

(๑) Merriam-Webster อธิบายเอาไว้ว่าหมายถึง วิธีการหรือความเป็นไปได้ในการแสวงหาการเยียวยา การกระทำ หรือ กรณีของการแก้ไข (คำนาม)

(ที่มา: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/redress>)

(๒) White Rose Research Online, The University of Sheffield อธิบายเอาไว้ว่า “effective redress” หรือการพิจารณาเยียวยาความเสียหายได้กลายเป็นประเด็นใหญ่สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ นับตั้งแต่ศาลยุติธรรมยุโรป (CJEU) ตัดสินในคดี Schrems I ว่า สิทธิขั้นพื้นฐานในการได้รับการเยียวยาของผู้บริโภคถูกละเมิด และศาลก็ได้เน้นย้ำคำตัดสินในแนวทางเดียวกันนี้อีกครั้งในคดี Schrems II ว่า กลไกการเยียวยาความเสียหายนั้นยังคงมีข้อบกพร่อง(ผู้อ่านสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่ : บทความเรื่อง “In search of legal certainty regarding ‘effective redress’ in international data transfers: Unpacking the conceptual complexities and clarifying the substantive requirements” By Maria Tzanou and Plixavra Vogiatzoglou)

(ที่มา:

https://eprints.whiterose.ac.uk/id/eprint/๑๙๔๑๓๙/๓/REALaw_In%๒๐search%๒๐of%๒๐legal%๒๐certainty%๒๐regarding%๒๐effective%๒๐redress%๒๐in%๒๐international%๒๐data%๒๐transfers_Review_final.pdf)

(๓) ความหมายในบริบทของคำวินิจฉัย (The applicant also referred to international norms, including Article ๘ of the Universal Declaration of Human Rights, under which everyone has the right to effective redress for violations of their rights. The applicant insisted that the maximum threshold of ๑๐๐,๐๐๐ soms ...) ในบริบทของคำวินิจฉัย หมายถึง การที่กฎหมายกำหนดเพดานเงินชดเชยไว้สูงสุดแค่ ๑๐๐,๐๐๐ ซอม นั้นต่ำเกินไป และไม่เปิดโอกาสให้ศาลพิจารณาตามความร้ายแรงของเหตุการณ์จริง ส่งผลให้เงินจำนวนดังกล่าวนี้ไม่สามารถเยียวยาความเสียหายได้อย่างแท้จริง หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การได้รับเงินชดเชยหรือการแก้ไขเยียวยาที่สะท้อนถึงความเสียหายที่แท้จริง โดยมีการจำกัดเพดานของวงเงินที่ต่ำจนเกินไปทำให้สิทธิในการเรียกร้องความยุติธรรมนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ.

*****